

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

NAJPOGOSTEJŠE BOLEZNI IN POŠKODBE PSOV IN MAČK

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICI

Olja Milutin in Nina Leskovšek

MENTORICA

Barbara Lenart, prof. nem.

Celje, marec 2016

IV. osnovna šola Celje

NAJPOGOSTEJŠE BOLEZNI IN POŠKODBE PSOV IN MAČK

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Olja MILUTIN, 8.r

Nina LESKOVŠEK, 8.r

Mentorica:

Barbara Lenart, prof. nem.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2016

KAZALO

1 UVOD	2
1.1. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	2
1.2. HIPOTEZE	2
1.3. OPIS RAZISKOVALNIH METOD	2
1.3.1. Metoda anketiranja in obdelava rezultatov ankete	3
1.3.2. Intervju	3
1.3.3. Delo z viri in literaturo	3
1.3.4. Obdelava podatkov	3
2 TEORETIČNI DEL NALOGE	4
2.1. ZDRAVJE PSOV	4
2.1.1. Zdrav pes	4
2.1.2. Pregledovanje psa in bolezenski znaki	5
2.1.3. Cepljenje	6
2.1.4. Vrste bolezni	6
2.1.5. Zoonoze	8
2.1.6. Dedne bolezni	9
2.1.7. Vrste poškodb	10
2.1.8. Najpogostejše bolezni in poškodbe	12
2.1.9. Prehrana	13
2.2. ZDRAVJE MAČK	13
2.2.1. Zdrava mačka	13
2.2.2. Pregledovanje mačke in bolezenski znaki	14
2.2.3. Cepljenje	14
2.2.4. Vrste bolezni	14
2.2.5. Mačje zoonoze	16
2.2.6. Dedne bolezni	16
2.2.7. Vrste poškodb	16
2.2.8. Najpogostejše bolezni in poškodbe	18
3 OSREDNJI DEL NALOGE	20
3.1. INTERVJU Z VETERINARJEM	20

3.2. REZULTATI ANKETE 1 IN INTERPRETACIJA	22
3.3. REZULTATI ANKETE 2 IN INTERPRETACIJA	31
3.4. RAZPRAVA	38
4 ZAKLJUČEK	41
5 VIRI IN LITERATURA	42
5.1. PISNI VIRI	42
5.2. SPLETNI VIRI	42
6 PRILOGI	43

KAZALO GRAFOV

GRAF 1: Ljubljenci anketiranci na šoli	22
GRAF 2: Pasma psov	22
GRAF 3: Pasma mačk	23
GRAF 4: Kje mačka biva oziroma se giblje	24
GRAF 5: Kje pes biva oziroma se giblje	24
GRAF 6: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se gibljejo tudi zunaj	25
GRAF 7: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se gibljejo tudi zunaj	25
GRAF 8: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se ne gibljejo zunaj	26
GRAF 9: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se ne gibljejo zunaj	26
GRAF 10: Cepljenje psov	27
GRAF 11: Cepljenje mačk	27
GRAF 12: Bolne živali	28
GRAF 13: Poškodovane živali	28
GRAF 14: Obiskovanje veterinarja	29
GRAF 15: Poznavanje bolezni	29
GRAF 16: Razlogi za poškodbe	30
GRAF 17: Razlogi za bolezni	31
GRAF 18: Psi in mačke pri veterinarju	31
GRAF 19: Razlogi za obisk lastnikov mačk pri veterinarju	32
GRAF 20: Razlogi za obisk lastnikov psov pri veterinarju	32
GRAF 21: Ali se mačka giblje tudi izven hiše	33

GRAF 22: Ali se pes giblje tudi izven hiše	33
GRAF 23: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se gibljejo tudi zunaj	34
GRAF 24: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se gibljejo tudi zunaj	34
GRAF 25: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se ne gibljejo zunaj	35
GRAF 26: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se ne gibljejo zunaj	35
GRAF 27: Prehrana mačk.....	36
GRAF 28: Prehrana psov	36
GRAF 29: Pogostost obiskov (mačke)	37
GRAF 30: Pogostost obiskov (psi)	37
GRAF 31: Razlogi za obisk veterinarja v preteklosti	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Pregled 1.....	4
Slika 2: Pregled 2	7
Slika 3: Pregled 3	11

KAZALO TABEL

Tabela 1: Bolezenski znaki	5
Tabela 2: Dedne bolezni	10

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketa 1	43
Priloga 2: Anketa 2	44

POVZETEK

Psi in mačke so naši najpogostejši hišni ljubljenci. Pogosto na njih gledamo kot na družinske člane in ko ti zbolijo, moramo za njih poskrbeti. Včasih je potrebno obiskati tudi veterinarja. Razlogov za obisk veterinarja je več: bolezni, poškodbe, cepljenja, nakup hrane, nega, tudi slovo od bolne živali. V najini raziskovalni nalogi naju je zanimalo, katere so najpogostejše bolezni in poškodbe psov in mačk, kateri so razlogi za obolenja in poškodbe in kateri so najpogostejši razlogi za obisk veterinarja. Izvedeti sva želeli, kako dobro učenci poznajo to tematiko. Zato sva izvedli dve anketi, prvo med učenci tretje triade naše šole in drugo med obiskovalci Zvitorepke, veterinarske ambulante za male živali v Celju.

Analiza rezultatov prve ankete je pokazala, da imajo učenci doma več psov kot mačk, da je večina teh že bila bolna in poškodovana ter da je več kot polovica že obiskala veterinarja s svojimi ljubljenci. Prišli sva do zaključka, da učenci ne poznajo najbolje najpogostejših bolezni in razlogov zanje. Analiza rezultatov druge ankete, izvedene pri veterinarju ter analiza intervjuja z veterinarjem, je pokazala, da so bolni psi najpogostejši pacienti. Najpogostejša bolezen pri mačkah je odpoved ledvic, pri psih pa alergije. Najpogostejše poškodbe pri obeh vrstah so posledice ugrizov.

1. UVOD

1.1. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Odločili sva se, da raziščeva problematiko najpogostejših bolezni in poškodb psov in mačk, jo podrobneje predstaviva vsem, ki jih to zanima, še posebej njihovim lastnikom. Raziskati sva želeli ali se učenci zavedajo problemov njihovih ljubljencev. Raziskali pa sva tudi natančneje, to se pravi o boleznih in možnih razlogih za obolenja in poškodbe.

Zanimalo naju je tudi mnenje lastnikov psov in mačk, ki obiskujejo veterinarja ter razlogi za bolezni in poškodbe njihovega ljubljencev. Za ta namen sva obiskali Zvitorepko, veterinarsko ambulanto za male živali.

1.2. HIPOTEZE

Obe avtorici sva ljubiteljici in lastnici hišnega ljubljencev, ena psa in druga mačke. Na osnovi najinega predhodnega znanja in vedenja o tej temi sva postavili nekaj hipotez:

1. Največ bolezni povzročajo zajedalci (bolhavost, garje ...).
2. Najpogostejše poškodbe so posledica ugrizov.
3. Veterinarja pogosteje obiščejo lastniki s psi kot z mačkami, in sicer zaradi bolezni.
4. Živali, ki se gibljejo tudi na prostem, se poškodujejo pogosteje kot tiste, ki živijo izključno v hiši.
5. Pogosteje zbolijo čistokrvne živali.
6. Če je žival neozdravljivo bolna, se lastniki največkrat odločijo za evtanazijo.
7. Pogost razlog za obolenja je napačna prehrana.
8. Za zdravje živali sta najpomembnejši pravilna nega in prehrana.

1.3. OPIS RAZISKOVALNIH METOD

Pri raziskovanju sva uporabili različne raziskovalne metode: anketiranje, intervju, obisk veterinarske ambulante, delo z viri in literaturo in metoda obdelave podatkov.

1.3.1. Metoda anketiranja in obdelava rezultatov ankete

Z anketo sva pridobili odgovore na najina vprašanja in mnenje anketirancev. Anketi oz. anketna vprašanja sva sestavili glede na teorijo in najine postavljene hipoteze.

Anketirali sva učence III. triade IV. OŠ Celje, to je skupno 80 učencev. Anketirali pa sva le tiste učence, ki so lastniki psa ali mačke. Rezultate oz. odgovore na vprašanja sva predstavili s pomočjo grafikonov (tortnih in stolpičnih), v poglavju »Obdelava podatkov«.

1.3.2. Intervju

Poleg anket sva obiskali in intervjuvali g. Krajnika, veterinarja v Zvitorepki, ambulanti za male živali. Tudi tokrat sva s pomočjo hipotez sestavili vprašanja za intervju z gospodom Krajnikom. Intervju sva posneli ter ga kasneje tudi zapisali. S pomočjo intervjuja sva dopolnili teoretični del naloge, pridobljene informacije pa sva uporabili v poglavju »Razprava«.

1.3.3. Delo z viri in literaturo

Najprej sva si zamislili, katere teme bi radi predstavili v teoretičnem delu. V knjižnici sva našli knjige, ki so povezane z najino temo. Po pregledu literature sva izločili knjige, ki niso vsebovale potrebnih informacij, kar nama ni vzelo veliko časa.

1.3.4. Obdelava podatkov

Vse zbrane podatke iz anket sva pregledali in predstavili z različnimi grafikoni, stolpčnimi in tortnimi. Predstavljene podatke sva tudi komentirali in vključili najino mnenje. Glede na postavljene hipoteze sva v poglavju »Razprava« analizirali najine rezultate.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. Zdravje psov

Zdrav pes je živahen in venomer vesel življenja. Čeprav večji del dneva drema ali lenari, vseeno opazuje ljudi in okolico. Zmožnost, da ocenimo zdravje našega psa, nam kmalu preide v kri. Ko dobro spoznamo njegove navade in obnašanje, očitno prepoznamo vsakršno odstopanje od običajnega obnašanja. O zdravju psa moramo biti pozorni tudi pri negi. Npr.: neprijetne vonje, izcedke iz ust, nosu, oči, ušes in telesa. ¹

2.1.1. Zdrav pes

Koža:

- Prožna, čista, brez vonja ali maščobe, dlaka se lesketa, ne izpada, enakomerno razporejena po celem telesu, koža in dlaka brez zajedalcev, bolh, ranic, srbečice ...

Oči:

- Jasno, čisto, brez izcedkov, pozornost na rdečico, škilavost ali poslabšanje vida.

Ušesa:

- Notranjost blede rožnata, brez izcedkov in vonja, uhlja morata viseti enakomerno, občasno otresanje z glavo je normalno.

Usta:

- Bolj beli zobje kot ljudje, dlesni morajo biti rožnate, prav tako jezik, robovi med zobmi in dlesnimi morajo biti čisti.

Tace:

- Urejene, čiste in simetrične.
- Pregledamo blazinice ali niso porezane ali ožgane.

Slika 1: Pregled 1

¹ Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

- Kremplji ne bi smeli biti polomljeni ali poškodovani.

2.1.2. Pregledovanje psa in bolezenski znaki

Med rednimi pregledi doma se lahko težave pokažejo zgodaj, ko jih je še najlažje opaziti. Splošni videz psa je dober kazalnik njegovega zdravstvenega stanja. Pri pregledovanju doma se lahko ravnamo po točkah v poglavju »Zdrav/bolan pes«. Če pa opazimo težave pri vstajanju, leganju, opotekanje, pretiran odziv na svetlobo, mišične krče, cviljenje, napihnen trebuh, pa se moramo nujno posvetovati z veterinarjem.²

Pozorni moramo biti tudi na telesno temperaturo našega psa. Normalna telesna temperatura je med 38,1°C in 39,2°C, temperatura pa se ob naporu ali razburjenju lahko poveča. Če pa ima pes temperaturo nad 39°C ali manj kot 37,5°C, moramo njuno obiskati veterinarja.

Pomembna je tudi teža, zato jo je dobro redno spremljati. Pozorni moramo biti na nenadne spremembe teže.³

BOLEZENSKI ZNAKI	SIMPTOMI/MOŽNI VZROKI/UKREPANJE
Občutljivost na dotik	Bolečina, morda poškodba. Manjše rane oskrbimo sami. K veterinarju se napotimo, kadar so rane večje ali je vzrok nastanka neznan.
Driska	Pokvarjena hrana, slabo prenašanje hrane, okužba, notranje obolenje. En dan posta. Če ni izboljšanja, hitro k veterinarju.
Bruhanje	Občasno je normalno. Dve uri brez hrane. Hitro k veterinarju, če je pogostejše in/ali ga spremlja driska oz. slabo počutje.
Mesta brez dlake	Paraziti, okužba, alergija, zmanjšano delovanje ščitnice. Obiščemo veterinarja.
Stresanje z glavo	Paraziti ali tujki v ušesu, vnetje srednjega ušesa. Obiščemo veterinarja.

Tabela 1: Bolezenski znaki

² Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

³ Fogle, B., Vodnik za lastnike psov, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012

2.1.3. Cepljenje

Cepljenje oz. obvezno cepljenje opravijo skoraj vsi lastniki psov, ki obiskujejo veterinarja. Psa prvič cepimo pri 6. Do 8. Tednih starosti, cepljenje pa ponovimo čez 3 do 4 tedne, zatem čez 1 leto in nato čez 3 leta. Psa cepimo proti različnim boleznimi:

- Steklina,
- pasja kuga,
- pasji infekcijski hepatitis,
- parainfluenca,
- leptospiroza, parvoviroza (DHPiLP).

Cepimo jih tudi proti različnim zajedalcem in parazitom.⁴

Cepivo še najbolj učinkuje, če pes v telesu ne gosti nobenih zajedalcev. Približno teden pred cepljenjem mu damo tableto za odstranjevanje notranjih zajedalcev, da se njegov imunski sistem lahko čim bolj odzove na cepivo.⁵

2.1.4. Vrste bolezni

Pri psih poznamo zelo veliko vrst bolezni. Naštela bom nekaj pogostejših bolezni pri psih.

Bolezni kosti, mišic in sklepov:

- Ohromelost prednjih in zadnjih nog (zlom, izpahneni sklepi, nestabilna pogačica, displazija kolka, raztrgane vezi in kite ...), paraliza (zdrs medvretenčne ploščice), bolečina v sklepih (artritis), krhke kosti (osteoporoza).

Bolezni kože in dlake:

- Praskanje (kožni zajedalci), vnetje (alergije, sončne opekline, tujki, ognojki, kožna infekcija), spremembe kože (seboreja), otekline (ciste, bradavice, tumorji, ognojki),

---

⁴ Domanjko Petrič, A., Prva pomoč za psa in nekatere bolezni pri psih, Ljubljana: Debora, 2014

⁵ Schmidt-Röger, H., 300 vprašanj o psih, Kranj: Narava, 2009

izpadanje dlake (glivične okužbe, kožni zajedalci, ovčarjev nos ...), pretirano lizanje (zamašeni analni vrečki, kožni zajedalci ...).

Kožni zajedalci:

- Bolhe , garje, pršice, uši, klopi, ličinke mesarskih muh.

Slika 2: Pregled 2

Očesne bolezni:

- Bister izcedek (okužba, razdraženost, alergija, kodrovo oko), gnojni izcedek (suho oko), vnetje (konjunktivitis, alergija, poškodbe, tujek ...), vnetje roženice (poškodba ali okužba roženice, problemi z lečami, staranje, modro oko), krvavitev (rane, izpad zrkla), pešajoči vid (kap, staranje, retinalna displazija ...), bule (tumorji na vekci, ciste, tumorji očesa).

Ušesne bolezni:

- Otresanje z glavo (ušesne pršice, tujki, alergije, okužba), izcedek (bakterijske ali glivične okužbe, ušesne pršice), izguba ravnotežja (okužba notranjega ušesa), gluhoti (čezmerno izločanje ušesnega masla, seboreja, tumor, zamašen sluhovod), zatekanje uhljev (hematom – podkožna krvavitev, telesna poškodba), izpadanje dlake (garje, glivične okužbe, hormonsko neravnovesje).⁶

Bolezni dihal:

- Izcedek iz nosu ali kihanje (alergija, okužba, tumor, tujek), kašljanje ali davljenje (pasji kašelji, okužba mandljev, inhalacijska pljučnica, tujek v dihalih poteh), nenormalno dihanje (poškodba reber, oslabele srce, bolezni ledvic, infarkt, zastrupitev).

Bolezni prebavil:

- Vztrajno bruhanje (okužba, vnetje trebušne slinavke, vnetje debelega črevesja, zastrupitev), driska (alergija, gliste, okužbe, zastrupitve ...), zaprtje (zamašeni analni

---

⁶ Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

vrečki, povečana prostata, zlom medenica ...), pomanjkanje teka (bolečina ali nelagodje v ustni votlini, slabost, tesnoba).

Notranji zajedalci:

- Gliste, trakulje, trihure.

Bolezni ust in zobovja:

- Ustni zadah (zobni kamen, tumorji ...), slinjenje (ciste žlez slinavk, paradentoz, poškodba jezika, tujek), težave pri žvečenju (luknja v zobu, zlomljen zob ...), nepravilen ugriz (prekratka spodnja čeljust), prirojene napake (zajčja ustnica, razcepljeno nebo, zastali mlečni zobje).

Motnje v delovanju spolovil:

- Neplodnost samice (okužba, vnetje maternice, jajčniške ciste ...), neplodnost samca (telesne nepravilnosti, tumorji ...), izcedek med brejostjo (spontani splav, gnojno vnetje maternice ...), kanibalizem.

Bolezni živčevja:

- Epileptiformni napadi (epilepsija, pasja kuga, poškodba, zastrupitev ...), izguba čuta za ravnotežja (kap, vnetje notranjega ušesa), paraliza (pritisk na hrbtenjačo, Wobblerjev sindrom, poškodba živca, tumor v hrbtenici ...), vedenjske motnje (steklina, sindrom izbruhov besa).

Bolezni srca in ožilja:

- Nenadna krvavitev (poškodba, zastrupitev, okvara kostnega mozga ...), kronična izguba krvi (srčni zajedalci, tumorji, okužba, vnetje ...).

2.1.5. Zoonoze:

Zoonoze so bolezni, ki se lahko prenašajo med posameznimi vrstami vretenčarjev, vključno s človekom. Virusi se izločajo v slino in se z njo tudi prenašajo.

Okužen pes se tudi osebno spremeni, pogosto pa se začne obilno sliniti. Od tistih, ki jih prenašajo psi, je najpogostejša steklina. Cepljenje je obvezno.

»Pasje« zoonoze:

- steklina, glistavost, glivična obolenja kože, garje, ehinokokoza, bolezni, ki jih prenašajo bolhe in klopi, tuberkuloza. ⁷

2.1.6. Dedne bolezni:

- Pri psih poznamo največ dednih bolezni pri živih bitjih, poleg človeka. K dednim okvaram so nagnjeni vsi telesni sistemi. Priljubljene pasme, npr. nemški ovčar, bolj obolevajo za dednimi boleznimi, verjetno je statistika takšna, ker jih več proučujemo.

Najpogostejše dedne bolezni:

- Displazija kolkov (kosti in sklepi) , katarakta, entropija (oči), dedna gluhost (ušesa), odpoved ledvic (mokril), epilepsija (živčevje), Vonwillebrandova bolezen (srce in ožilje). ⁸

---

⁷ Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

⁸ Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

Slika dednih bolezni po pasmah:

DEDNE BOLEZNI		ameriški koker španjel	borderški ovčar	pes sv. Huberta	bulterijski bokser	kavalir	čivava	čovecov	jazbecar	dalmatincec	doberman	angleški koker španjel	zlati prinašalec	nemški ovčar	nemška dog	labradorec	novofundlandec	stari angleški ovčar	priljavni koder	masif	pekinčan	škotski ovčar	rovajler	srednjeveliki koder	bernartinec	šarpej	višavski terier	yorkshirski terier	
KOSTI IN SKLEPI																													
Perthejeva bolezen																													
osteohondroza																													
displazija kolkov																													
nestabilna pogačica																													
zdr medvretenčne ploščice																													
displazija komolcev																													
KOŽA IN DLAKA																													
ponavljajoča se seboreja																													
dermatitis																													
OČI																													
progressivna retinalna atrofija																													
katarakta																													
glavkom																													
entropij																													
ektropij																													
suho oko																													
retinalna displazija																													
distihiaza																													
UŠESA																													
dedna gluhost																													
DIHALA																													
nestabilen sapnik																													
podaljšano mehko nebo																													
PREBAVILA																													
pankreatična hipoplazija																													
kolitis																													
USTA IN ZOBJE																													
zastali mlečni zobje																													
tumorji v ustih																													
proliferantna bolezen dlesni																													
SPOLOVILA																													
težave pri kotitvi																													
MOKRILA																													
odpoved ledvic																													
kamni v mehurju																													
ŽIVČEVJE																													
epilepsija																													
pritisk na hrbtenjačo																													
bolezen lovljenja muh																													
SRCE IN OŽILJE																													
vonwillebrandova bolezen																													
endokardioza																													
kardiomiopatija																													

Tabela 2: Dedne bolezni⁹

2.1.7. Vrste poškodb

Poleg bolezni so poškodbe ene od pogostejši vzrokov za obisk veterinarja. Poznamo notranje poškodbe in odprte rane.

Poznamo: raztrganine, zmečkanine, razjede, opekline, zmrzline ...

⁹ Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997

Poškodovan pes lahko ima hude bolečine, zato je z njim treba pazljivo ravnati.

Notranje poškodbe:

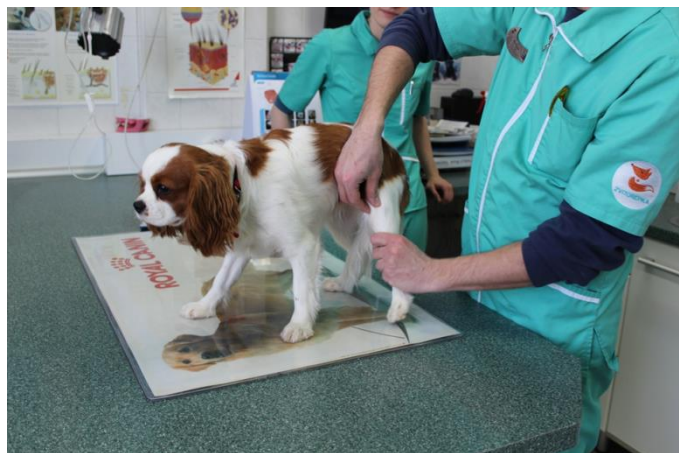
Notranjih poškodb lastniki psov pogosto ne zaznajo ali opazijo. Popoln obseg takšnih poškodb se zazna šele čez par dni. Te poškodbe navadno spremljajo simptomi kot so: otekanje, bolečina in površinske poškodbe. Takrat psu hladimo poškodovano mesto z hladno oblogo in poiščemo veterinarsko pomoč.

Odrpte rane:

Resne odrpte rane zahtevajo takojšnjo oskrbo. Tudi pri manjši poškodbi moramo najprej zaustaviti krvavenje. Odrpte rane lahko spremljajo naslednji simptomi: predrta koža, bolečina in krvavitev.¹⁰

Poznamo naslednje poškodbe:

- Poškodbe glave,
- poškodbe trebuha,
- poškodbe prsnega koša,
- poškodbe več organskih sistemov,
- poškodbe nastale z električnim tokom ali strelo,
- šok,
- ugrizi kač in pajkov,
- zlomi,
- izpah,
- poškodbe oči,
- poškodbe grla in žrela
- opekline,
- toplotni udar,
- podhladitev/ozeblina,
- zastrupitve.¹¹

Slika 3: Pregled 3

---

¹⁰ Fogle, B., Vodnik za lastnike psov, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012

2.1.8. Najpogostejše bolezni in poškodbe

Alergije:

Kot je že omenjeno, so alergije oz. preobčutljiva stanja, trenutno ena najpogostejših bolezni pri psih. Za lastnika živali predstavljajo pravo nadlogo, še posebej pa veterinarjem, saj so pravi izziv pri ugotavljanju vzroka in postavitvi diagnoze.

Alergija je preobčutljiva reakcija na snov, ki povzroča alergijo. Pri tem pride do raznih simptomov, najpogosteje so to srbečica in vnetje kože ali dermatitis (okoljski dermatitis, prehranski d., zajedalski d., alergijski d., infekcijski d., živčni, nevrogeni d.).

Ker so si znaki posameznih alergij zelo podobni, težko ločimo med posameznimi alergijami oz. vrstami.

- **Kontaktna alergija:** to alergijo lahko povzročijo hišne pršice, ugrizi, rastline, trave, plesni, zunanje kemikalije ... Največkrat oz. najbolj prizadeta območja so noge, trebuh, ušesa, obraz in oči. Alergija lahko povzroči močno srbenje na prizadetem mestu, posledica pa je praskanje, lizanje ...
- **Preobčutljivost na hrano:** to je osnova oz. izvor vseh drugih alergij. Ob zaužitju hrane organizem psa, ali katerega koli drugega organizma, dobi nove informacije – hrane ne prepozna in zato možgani pošljejo informacijo, da je to tujek – tako nastane alergija.

Najpogostejše poškodbe pri psih so poškodbe, ki so posledica ugrizov. Te poškodbe bodo opisane v poglavju o mačkah.¹²

---

¹¹ Dr. Domanjko Petrič, A., Prva pomoč za psa in nekatere bolezni pri psih, Ljubljana: Debora, 2014

¹² <http://www.klinikaloka.com/alergije-pri-psih.html> (22. 2. 2016)

2.1.9. Prehrana

Prehrana je eden pomembnih dejavnikov pri zdravju psa. Pozorni moramo biti na prehrano oz. hrano, ki jo pes poje. Psi so vsejedi, a če le lahko, imajo meso raje kot vse druge vrste hrane. Vendar pa samo mesna prehrana sčasoma pripelje do nevarnega pomanjkanja kalcija. Strokovnjaki ugotavljajo, da je pri psu pomembna uravnotežena prehrana, tako kot pri človeku. Obstaja tudi "posebna" hrana, ki je na voljo pri veterinarju, na primer za prehrano psov z obolenji ledvic, mehurja, srca, jeter, črevesja, kože ali z alergijami.¹³

2.2. ZDRAVJE MAČK

Zdravo mačko je veselje pogledati. Mačke so samozavestne in kažejo zanimanje za vse, kar se dogaja. Pri mački z rednim pregledovanjem in natančnim opazovanjem njenega vedenja, ni težko opaziti kdaj zboli, vendar pa nam mora preiti v navado, če nočemo spregledati kakšnega pomembnega opozorilnega znaka.

Nekaj znakov, po katerih lahko prepoznamo zdravo mačko:

2.2.1. Zdrava mačka

Koža in dlaka: Gladek lesk, prožna, ne sme biti brazgotin, prask, bolh ...

Ušesa: Brez umazanije (ušesnega masla), rožnate barve, brez izcedka.

Oči: Jasne in sijoče, brez izcedka, ne sme se videti tretja veka.

Nos: Mehak, žametasto gladek in vlažen na dotik, ne smejo biti zamešeni z izcedkom.

Usta in zobje: Brez zadaha, ne sme imeti zlomljenih zob, dlesni morajo biti svetlo rožnate in brez vnetja.

Zadek: Ne sme biti znamenj ran ali driske.¹⁴

---

¹³ Fogle, B., Vodnik za lastnike psov, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012

¹⁴ Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997

2.2.2. Pregledovanje mačke in bolezenski znaki

Med rednimi pregledi doma lahko opazimo težave. Vsakič moramo pregledamo le eno območje, saj se mačka hitro razdraži. Pri pregledovanju doma se lahko ravnamo po točkah v poglavju »Zdrava/bolna mačka«. ¹⁵ Če opazimo težave pri težkem dihanju, vnetih dlesnih se moramo posvetiti z veterinarjem. Pozorni pa moramo biti tudi na telesno temperaturo naše mačke. Normalna telesna temperatura je med 38 in 38,3°C. Pomembna je tudi teža, zato jo je dobro redno spremljati. Pozorni moramo biti na nenadne spremembe teže. Pregledati moramo tudi dlako, saj lahko ima naš maček tudi kakšne zajedavce ali kakšne praske. Pregledamo lahko tudi oči, ušesa, šape ...

2.2.3. Cepljenje

Cepljenje oz. obvezno cepljenje opravijo skoraj vsi lastniki mačk, ki obiskujejo veterinarja. Mačko prvič cepimo pri 9. do 12. tednu. Mačko lahko cepimo proti različnim boleznim:

- Imunizacija (cepljenje za mačjo kugo),
- cepljenje proti steklini,
- cepljenje proti levkozi,
- cepljenje proti mačjem nahodu,
- cepljenje proti peritonitisu.

Cepimo jih tudi proti različnim zajedalcem in parazitom. ¹⁶

2.2.4. Vrste bolezni

Pri mačkah poznamo zelo veliko vrst bolezni. Naštela bom nekaj pogostejših bolezni pri mačkah.

Težave s kostmi, mišicami in sklepi:

- Okužbe kosti, pomanjkanje rudninskih snovi, presežek vitaminov, volčje žrelo, artitis.

---

¹⁵ Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997

¹⁶ Sabati Šuster, A., Praktični vodnik mačke, Tržič: Učila International, 2008

Težave s kožo in kožuhom:

- Ognojek, dermatitis, tumor, živčno umivanje, mačje akne, kolasti rep, izgubljanje dlake.

Kožni zajedavci:

- Bolhe, klopi, uši, pršice, zolji.

Težave z očmi:

- Konjunktivitis, poškodbe roženice in gnojenje, izstop tretje veke, keratitis, očesna mrena, glavkom, izbuljeno oko, bolezni mrežnice, solzenje.

Težave z ušesi:

- Ušesne pršice, okužba ušesa, okužba srednjega ali notranjega ušesa, opekline od sonca, gluhoti mačke, tujki.

Težave z dihali:

- Mačja dihalna bolezen, pljučnica, bronhitis, vnetje poprsnice, astma, bakterijska okužba, izcedek iz nosa, pljučni črv.

Prebavne motnje:

- Kuga, bruhanje, driska, bolezni jeter, sladkorna bolezen, občutljivost na mlečne izdelke, zaprtje.

Notranji zajedavci:

- Gliste, trakulje, kaveljčaste gliste, lasnice in bičeglavci, metljaj, pljučni črv, srčni črv.

Težave v ustih in z zobmi:

- Volčje žrelo, težave z zobmi, vnetje dlesni, okužba ust, glodalska razjeda, slinasta cista, razjede v ustih.

Motnje v delovanju spolovil:

- Neplodnost samice, neplodnost samca, cista na jajčnikih, splav in sesanje ploda, težave pri kotitvi, vnetje maternice, piometra, mastitis.

Motnje v delovanju živčevja:

- Meningitis, encefalitis, napadi krčev in epilepsija, paraliza, zastrupitve, izguba ravnovesja.

Težave s srcem in krvnim obtokom:

- Mačja levkemija, virus zmanjšanje imunske odpornosti, slabokrvnost, mačja infekcijska slabokrvnost, bolezni srca, tromboza, srčni črv.¹⁷

2.2.5. »Mačje« zoonoze

Kužne bolezni, ki se lahko prenašajo med ljudmi in živalmi imenujemo zoonoze. Mačke v tem pogledu za človeka niso posebej nevarne, saj so nadvse čiste živali. Poleg tega večina mikroorganizmov napada le določene vrste.

- Steklina, bakterijsko vnetje črevesa, tuberkuloza, toksoplazmoza, težave s kožo.¹⁸

2.2.6. Dedne bolezni

Pri mačkah ne poznamo toliko dednih bolezni kot pri psih, in so tudi zelo redke. Največkrat za dednimi boleznimi zbolijo psi. Najpogostejše dedne bolezni so težave s sluhom.

2.2.7. Vrste poškodb

Poleg bolezni so poškodbe ene od pogostejših vzrokov obiska veterinarja. Poznamo notranje poškodbe in odprte rane. Poškodovana mačka lahko ima hude bolečine, zato je z njo treba pazljivo ravnati.

---

¹⁷ Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997

¹⁸ Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997

Notranje poškodbe:

Notranje poškodbe pogosto lastniki ne zaznajo oz. opazijo. Popoln obseg takšnih poškodb se zazna šele čez par dni. Te poškodbe navadno spremljajo simptomi kot so: otekanje, bolečina, površinske poškodbe. Takrat mački hladimo poškodovano mesto s hladno oblogo in poiščemo veterinarsko pomoč.

Odprte rane:

Resne odprte rane zahtevajo takojšno oskrbo. Toda tudi pri manjši poškodbi moramo prvo zaustaviti krvavenje. Odprte rane lahko spremljajo naslednji simptomi: predrta koža, bolečina in krvavitev.¹⁹

POZNAMO NASLEDNJE POŠKODBE:

- Poškodbe glave,
- poškodbe prsnega koša,
- poškodbe trebuha,
- poškodbe več organskih sistemov,
- poškodbe nastale z električnim tokom ali strelo, šok,
- opekline,
- toplotni udar,
- podhladitev/ozeblina,
- zastrupitve,
- ugrizi kač in pajkov,
- zlomi,
- izpah,
- poškodbe oči,
- poškodbe grla in žrela.

Mačke se zelo velikokrat lahko tudi zastrupijo ali pa jih piči kakšna čebela, pajek ali kača.

---

¹⁹ Sabati Šuster, A., Praktični vodnik mačke, Tržič: Učila International, 2008

Najpogostejše zastrupitve:

- Antifriz, alkohol, zdravila proti bolečinam, gospodinjska čistila, insekticidi, vrtni strup, živalski strup.²⁰

2.2.8. Najpogostejše bolezni in poškodbe

Kronična ledvična odpoved:

Zaspana, stara muca, ki več pije in urinira, manj jí in hujša, občasno ali pogosteje bruha, to so značilni simptomi, za katerimi se skriva nevarna bolezen - kronična ledvična odpoved. Bolezen je pogostejša pri starejših mačkah (zboli vsaka peta muca pri starosti 15 let). Ta bolezen je resna in je ena od najpogostejših vzrokov smrti pri starejših mačkah.

Bolezen se ne pojavi kar čez noč, ampak nastaja skozi tedne, mesece, leta. Ko pride muca na pregled zaradi težav, je po navadi že prepozno in pusti za seboj hude posledice, ki se postopoma slabšajo. Poškodovano ledvično tkivo začne s časom čedalje bolj nadomeščati vezivno tkivo, ki pa ne more opravljati teh zahtevnih in številnih nalog.²¹

Levkoza:

Mačja levkoza je bolezen mačk, ki jo povzroča virus mačje levkemije (FeLV). Virus je sposoben povzročiti rakavo spremembo tkiv, ki jih okuži. Značilnost virusa je nalezljivost in pojav različnih obolenj. Virus se lahko skriva v naši mački več let. Pred okužbo lahko mačke zaščitimo s cepljenjem. Najpogosteje se okužijo mačke, ki imajo slabo zdravje in okolje.

Virus se najpogosteje prenaša s slino in z izcedkom iz nosu, redkeje s krvjo, z urinom in iztrebki. Lahko se prenese od matere na plod med brejostjo ali po rojstvu preko mleka. Vir okužbe so kronično okužene mačke, kar pomeni, da so z virusom okužene že dlje časa. Samci se najpogosteje okužijo kadar se pariyo, preko ran, ki nastanejo pri mačjih bojih za teritorij ali za samico.²²

---

²⁰ Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997

²¹ <http://www.prva-klinika.si/blog/2013/11/28/kronicna-ledvicna-odpoved-pri-mackah/> (22. 2. 2016)

²² <http://www.dzzz.si/macja-levkoza.html> (22. 2. 2016)

Ugrizi (psi in mačke):

Ugrizne rane in vbodne rane krempljev navadno na prvi pogled ne kažejo resnega stanja. Veliko ljudi jih niti ne opazi, saj so zobje in kremplji naših udomačenih zverinic zelo ostri in zato zlahka predrejo kožo, kot kakšne debelejše injekcijske igle. Takšne rane velikokrat ne krvavijo navzven, saj se koža zaradi elastičnosti zapre in prepreči zunanjo krvavitev. Za razliko od medicinskih igel, zobje in kremplji niso sterilni in v telo vnesejo zelo veliko količino bakterij in celo virusov. Med temi bakterijami so vedno tudi takšne, ki povzročajo gnojenje, med virusi, ki se na ta način širijo, pa sodijo virus stekline, virusi mačjega AIDSa, mačje levkoze in drugi.

Zaprte rane, kot že rečeno, ne krvavijo in zaradi tega jih velikokrat ljudje ne jemljejo resno. Žal pa so nekrvaveče rane lahko veliko bolj nevarne, kot tiste, ki krvavijo. Kri namreč spere veliko bakterij in zmečkanega tkiva iz rane, poleg tega pa kri vsebuje veliko celic imunskega sistema, ki rano še dodatno očistijo nesnage. Manjše krvaveče rane torej niso toliko nevarne, lastnike skrbi le prisotnost krvi, ki pa navadno neha teči v nekaj minutah. Izjema so seveda rane, ki močno krvavijo zaradi pretrgane večje žile ali velikega obsega rane. V nekrvavečih ranah se bakterije na zmečkanem tkivu hitro množijo in rana se prične gnojiti. Gnoj se nabira, raztaplja tkiva okoli, in tako se poveča obseg rane. Ker pa je takšna rana očem pod kožo in dlako skrita, jo opazimo šele, ko se na tem mestu pojavi večja bula, ali ko gnoj končno ne "raztopi" tudi kože nad rano in se pocedi na površje. Velikokrat se dogodi, da lastniki pripeljejo žival z odprto gnojno rano v ambulanto, pri tem pa si mislijo, da je rana sveža in jo je povzročila kakšna večja žival, npr. pes. Šele med pogovorom z veterinarjem se spomnijo, da se je njihova žival pred časom stepla z drugo, a so bili mnenja: »Ni bilo ugriza, saj ni bilo krvi.«²³

---

²³ <http://www.zvitorepka.si/ClanekOskrbaRan> (22. 2. 2016)

3. OSREDNJI DEL NALOGE

3.1. INTERVJU Z VETERINARJEM:

Dne 11. 2. 2016 sva avtorici raziskovalne naloge obiskali Veterinarsko ambulanto za male živali, Zvitorepko. Tam sva preživeli eno popoldne. Opravili sva intervju z gospodom Rokom Krajnikom, dr. vet. med. Opazovali sva veterinarje pri delu in izvedeli veliko novega o psih, mačkah in veterinarskem delu.

INTERVJU:

1. Katera je po Vašem mnenju najpogostejša bolezen pri psih oz. mačkah?

Posamezne bolezni je težko določiti. Žal je pri mucah zelo pogosta kronična bolezen, ki nam dela preglavice, ledvična odpoved. Pri psih pa so zdaj trenutno najpogostejša razna preobčutljiva stanja. Npr. ena od najpogostejših je alergija, ni pa edina bolezen. S tem mislim na alergijo na hrano ali pa tudi na okoljske alergije ... Potem so tu kožne bolezni pri psih, pri starejših mucah pa ledvična odpoved ali pa urinarne bolezni. Naše znanje glede bolezni je v povprečju slabše o mačkah. Spet ena velika razlika med mačkami in psi je to, da so mačke mesojede, psi pa vsejedi, kar moramo upoštevati pri hrani. Hrana iz veleblagovnic velikokrat ni primerna za ljubljence.

2. Kaj pa mislite za poškodbe katere so najpogostejše?

Pri mačkah definitivno ugrizi, pri psih pa je veliko manj poškodb, ampak so tu vseeno na prvem mestu ugrizi. Ugrizi se po navadi dogajajo znotraj istih živalskih vrst, veliko redkeje se zgodi, da pes ugrizne mačko. Če pes že ugrizne mačko, niti ne pride do nas, ker je že prepozno.

3. Katera cepljenja so obvezna in za katera se lastniki najpogosteje odločijo?

Edino obvezno cepljenje pri nas je za pse, in to je proti steklini. Obvezno je tudi za mačke in bele dihurje, ampak le, če gredo na razstavo. Ostala cepljenja so neobvezna. Večina lastnikov se odloči tudi za cepljenje proti levkozi. Pri mačkah se odločajo tudi za mačjo kugo in mačji nahod. Pri psih tudi za pasjo kugo pa tudi pasji hepatitis in pa leptospirozo. Pes se z njo lahko okuži tudi s pitjem stoječe vode. Ta bolezen je tudi zoonoza. To sta leptospiroza in pa steklina.

4. Kaj je pogostejši razlog za obisk veterinarja, bolezni ali poškodbe? Katere pasme vas najpogosteje obiščejo?

Absolutno bolezni. Zadnje čase so številka ena bolezni. Seveda se to z časom spreminja. Večinoma je odvisno od časa oz. mode, katere pasme nas pogosteje obiščejo. Seveda pa se strinjam, da pogosteje pasemske živali. Pri mucah pa večinoma ni veliko pasemskih muc, zato nas največkrat obišče evropska domača mačka. Pasma imajo tudi določene bolezni, katerim so bolj izpostavljene.

5. Kaj je po Vašem mnenju najpogostejši razlog za obisk veterinarja? Napačna nega, prehrana ...

Pri mucah bi izpostavil nego in prehrano. Pri psih je tudi prehrana in razna obolenja. Jaz mislim, da je absolutno hrana eden pogostejših razlogov za obisk.

6. Kako bi lahko opazili znake teh bolezni?

Rekel bom, da je to zelo široko vprašanje. Nekatere znake lahko sami opazimo, npr. zaradi določene nege se lahko pojavijo direktni znaki, kjer avtomatsko pomisliš na njih. Ko je žival alergična na šampon, se takoj pojavijo znaki oz. reakcija. Alergije pa so že problem, ker še pri ljudeh ne vemo, zakaj je prišlo do alergije. Tudi pri mucah se vse pogosteje pojavljajo. Simptomi so povezani z boleznimi, lahko jih opazimo, to je npr. driska, čeprav tega ne moremo takoj povezati direktno z boleznijo.

7. Kaj vse pregledate na rutinskem pregledu?

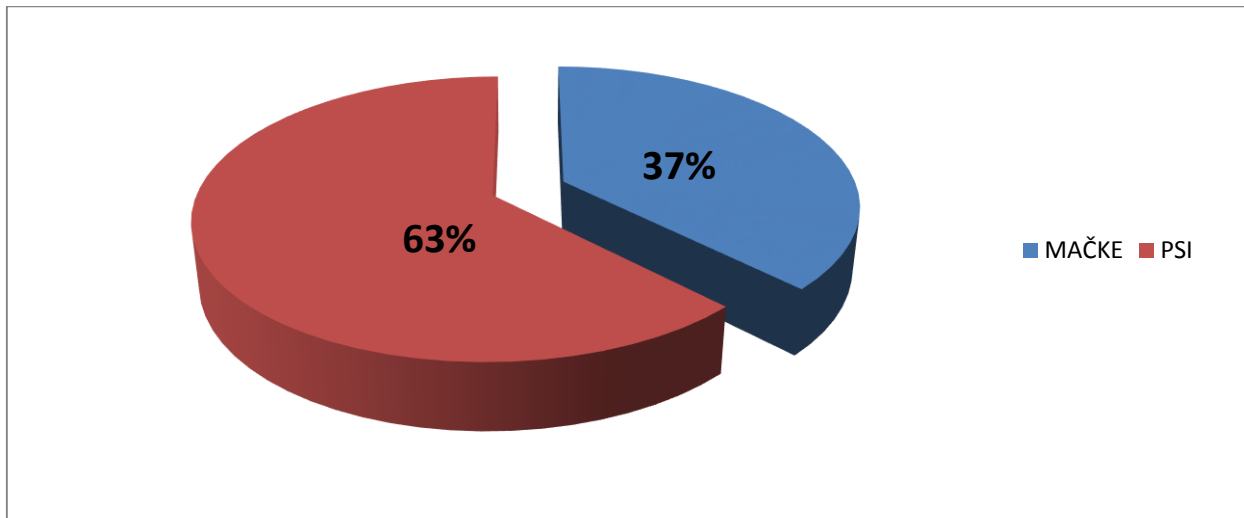
Pregleda se osnovna etrija, to je pulz, temperatura, dihanje in tudi pregled sluznic - to je barva sluznic, tudi splošni videz, tehtanje in bezgavke, če so slučajno povečane. Pregledamo oz. poslušamo še srce, pljuča in pregledamo splošno stanje ustne votline. Pogostejša bolezen je tudi zobni kamen in posledično vnetje dlesni ter izpadanje zob.

8. Ali se večina lastnikov neozdravljivo bolnih živali odloči za evtanazijo oz. uspavanje?

Po zakonu se pravzaprav morajo. Ja, če žival trpi se lastniki odločijo za to. Velikokrat žival pripeljejo že mrtvo in je prepozno. Se pravi, večinoma, da.

3.2. REZULTATI ANKETE 1 IN INTERPRETACIJA

1. Katero žival imaš?

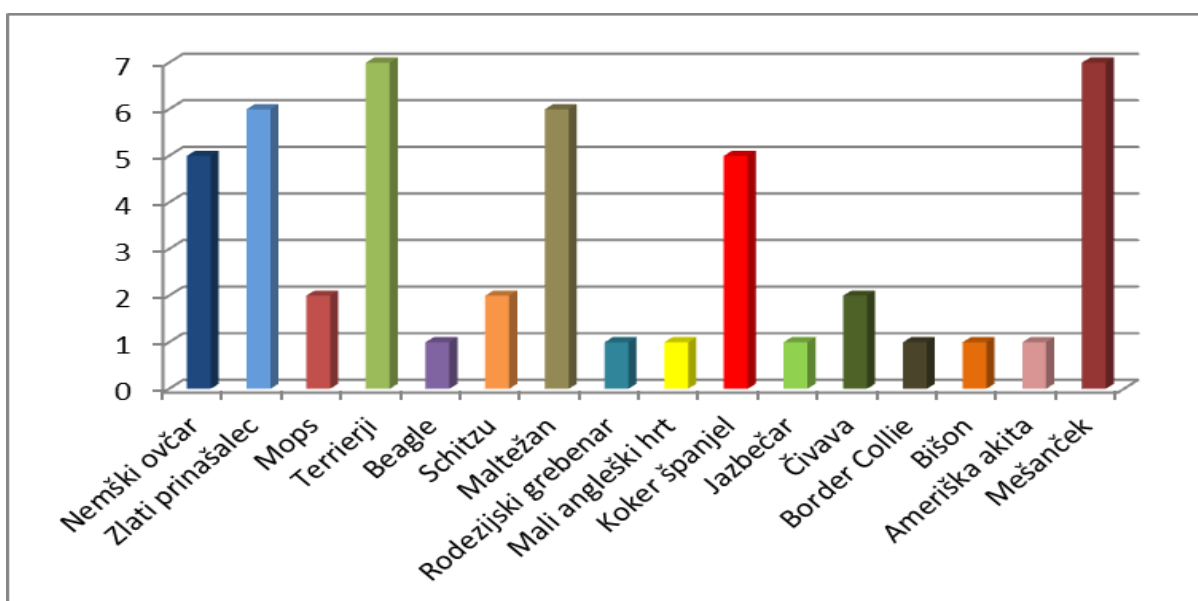

Graf 1: Ljubljenski anketirancev na šoli

Ko smo anketirali učence IV. OŠ Celje, smo ugotovili, da ima večina učencev psa, in to kar 63%, mačko ima pa samo 37 % učencev tretje triade.

2. Pasma pri psih in mačkah.

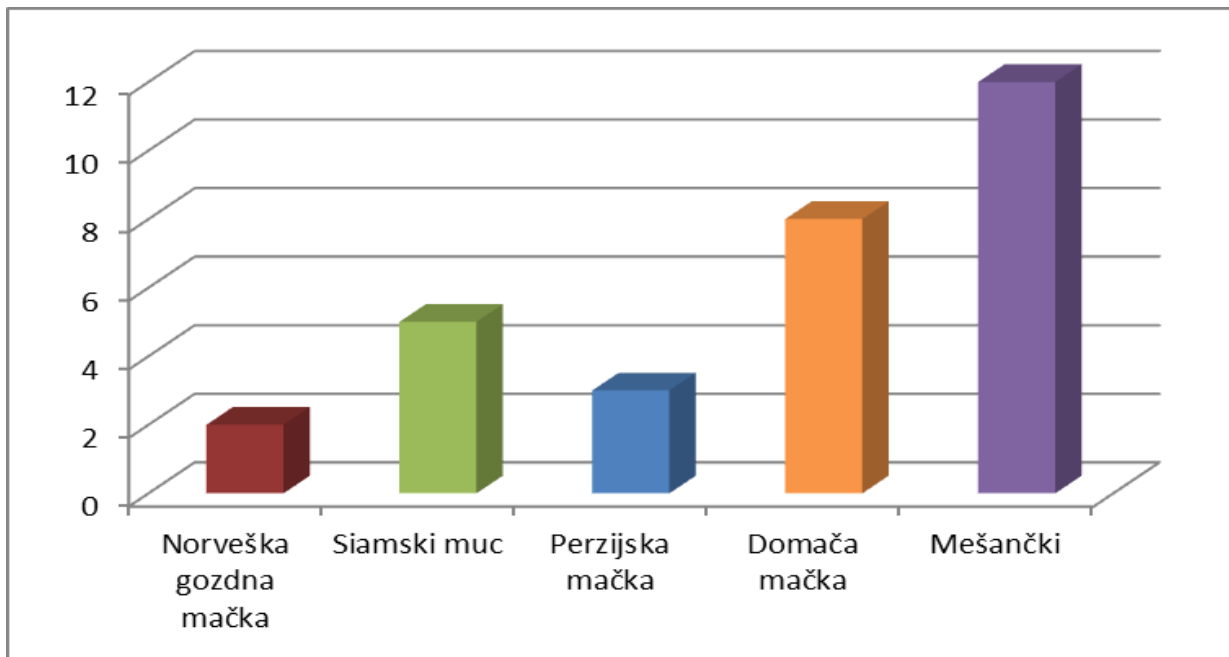
PSI

Graf 2: Pasma psov

Ugotovili sva, da imajo učenci doma največ mešancev (14%) in terierjev (14%), imajo pa tudi veliko nemških ovčarjev (10%), zlatih prinašalcev (12%), maltežanov (12%) in koker španjelov (10%). Učenci imajo najmanj mopsov (4%), beaglov (2%), schitzujev (4%), rodezijskih grebenarjev (2%), malih angleških hrtov (2%), jazbečarjev (2%), čivav (4%), border colliejev (2%) in ameriških akit (2%).

MAČKE

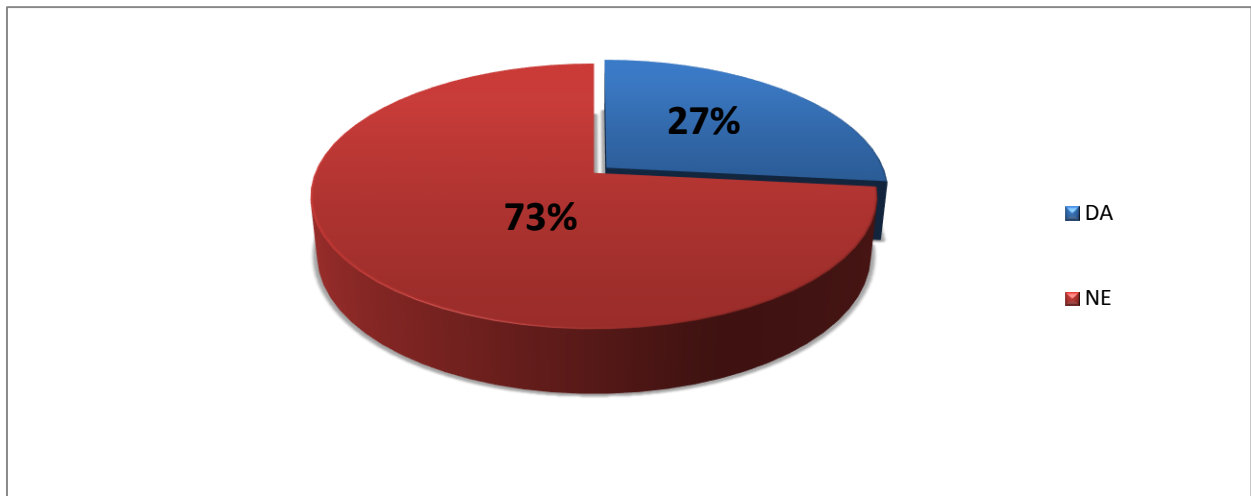

Graf 3: Pasma mačk

Analiza je pokazala, da imajo učenci doma večinoma mešance (24%) in domače mačke (16%). Sledijo siamske mačke (8%) in perzijske mačke (4%). Najmanj je bilo norveških gozdnih mačk (2%).

3. Ali se tvoja žival biva tudi zunaj? Ali se giblje tudi izven hiše?

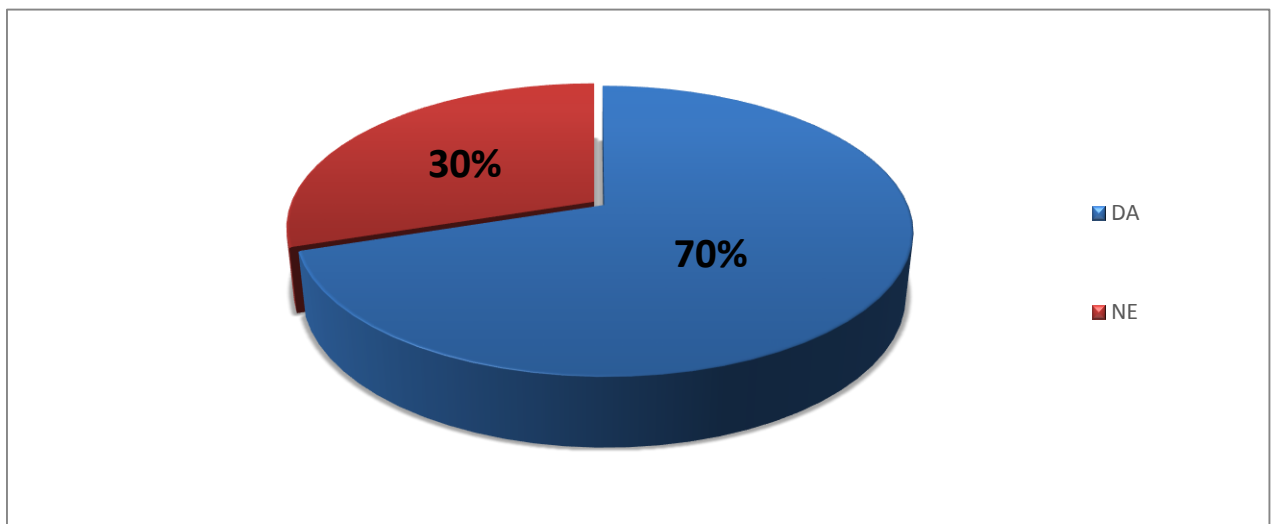
MAČKE

Graf 4: Kje mačka biva oziroma se giblje

Rezultati analize naju ne presenečajo, saj sva predvidevali, da bo večji delež anketirancev odgovoril, da se njihova mačka giblje izključno znotraj hiše. Da se mačka giblje tudi zunaj hiše, je obkrožilo le 27% anketirancev. Večji delež anketirancev (73%), pa je obkrožil, da se njihova mačka giblje le znotraj hiše.

PSI

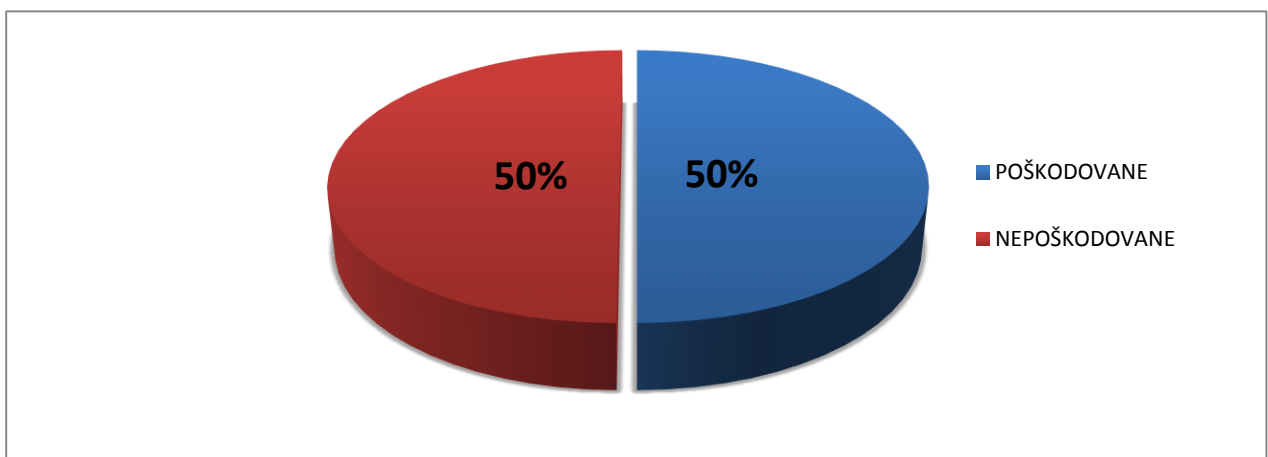

Graf 5: Kje pes biva oziroma se giblje

Pri psih sva prišli do podobnih rezultatov, tudi tokrat so pričakovani. Kar 70% psov biva tudi na prostem oz. se giblje zunaj. Manjši delež anketirancev (30%) je obkrožil, da se njihov pes giblje le znotraj hiše.

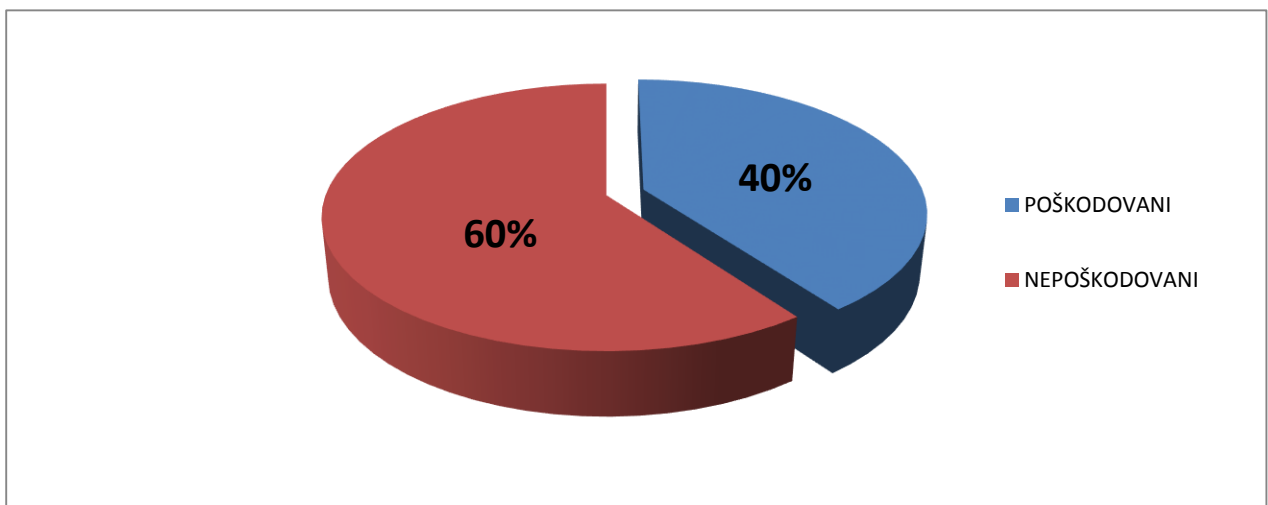
V eni od hipotez sva zapisali, da predvidevava, da se živali, ki se gibljejo tudi zunaj hiše, pogosteje poškodujejo. Zato sva to vprašanje analizirali tudi s kriterijema: Ali je maček, ki se giblje zunaj, že bil kdaj poškodovan, ali ne? Nato pa sva se vprašali, ali je maček, ki se ne giblje zunaj, že bil kdaj poškodovan? In enako pri psih. Prišli sva do naslednjih ugotovitev:

MAČKE, KI SE GIBLJEJO TUDI ZUNAJ:

Graf 6: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se gibljejo tudi zunaj

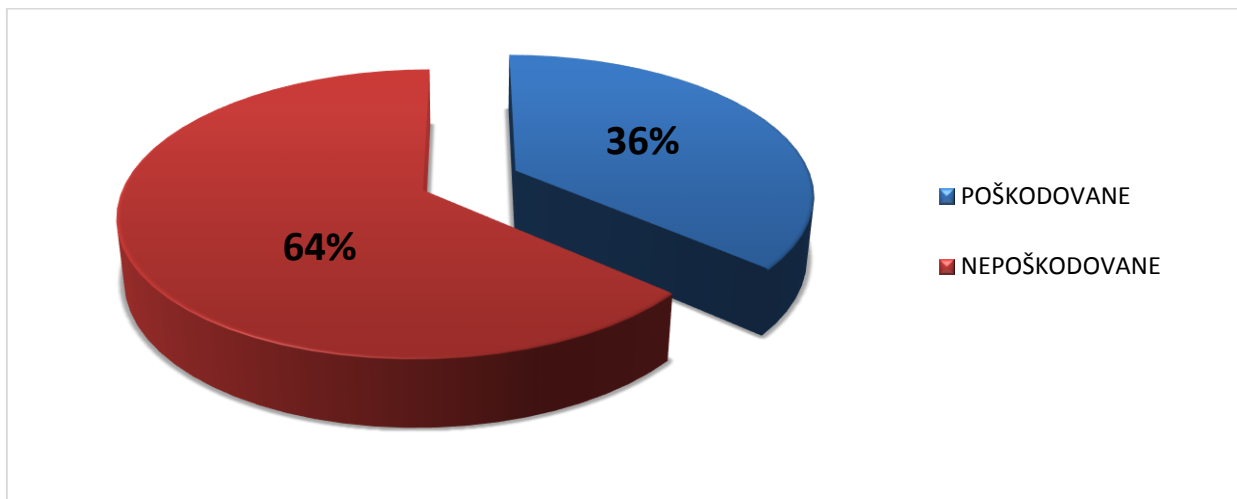
PSI, KI SE GIBLJEJO TUDI ZUNAJ:

Graf 7: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se gibljejo tudi zunaj

Analiza rezultatov pokaže, da živali, ki se gibljejo oz. bivajo tudi na prostem, niso bile nujno pogosteje poškodovane. Pri mačkah je odstotek poškodovanih enak odstotku nepoškodovanih, se pravi 50%. Pri psih, ki se gibljejo tudi na prostem, je odstotek poškodovanih še nižji, in sicer 40%. Ti rezultati naju presenečajo.

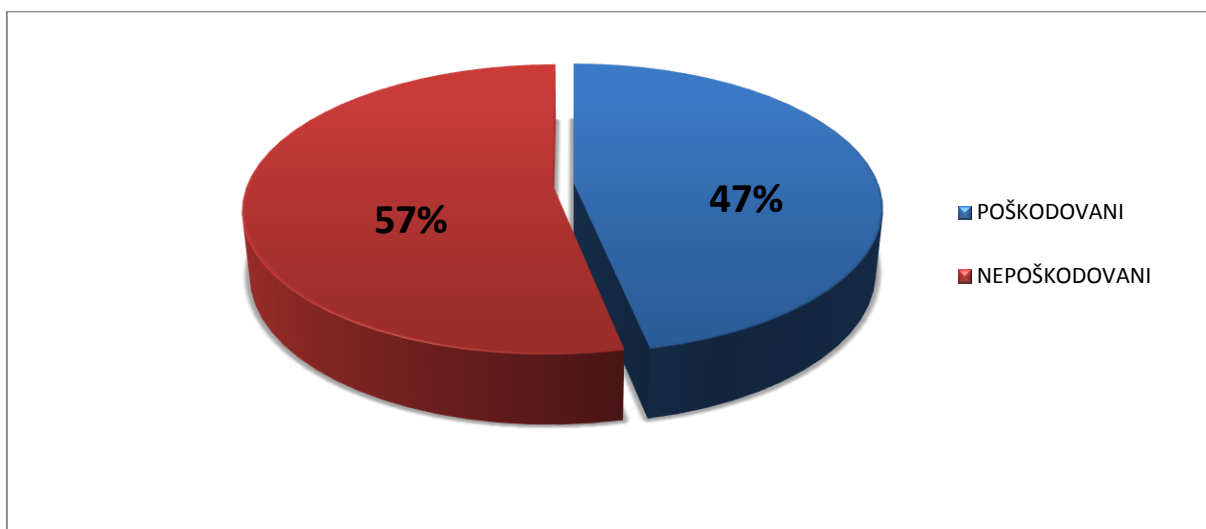
MAČKE, KI SE NE GIBLJEJO ZUNAJ:

Graf 8: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se ne gibljejo zunaj

Pri mačkah, ki se ne gibljejo zunaj, je rezultat pričakovan. Kar 64% teh mačk še ni bilo poškodovanih, čeprav tudi odstotek poškodovanih (36%) ni zanemarljiv.

PSI, KI SE NE GIBLJEJO ZUNAJ:

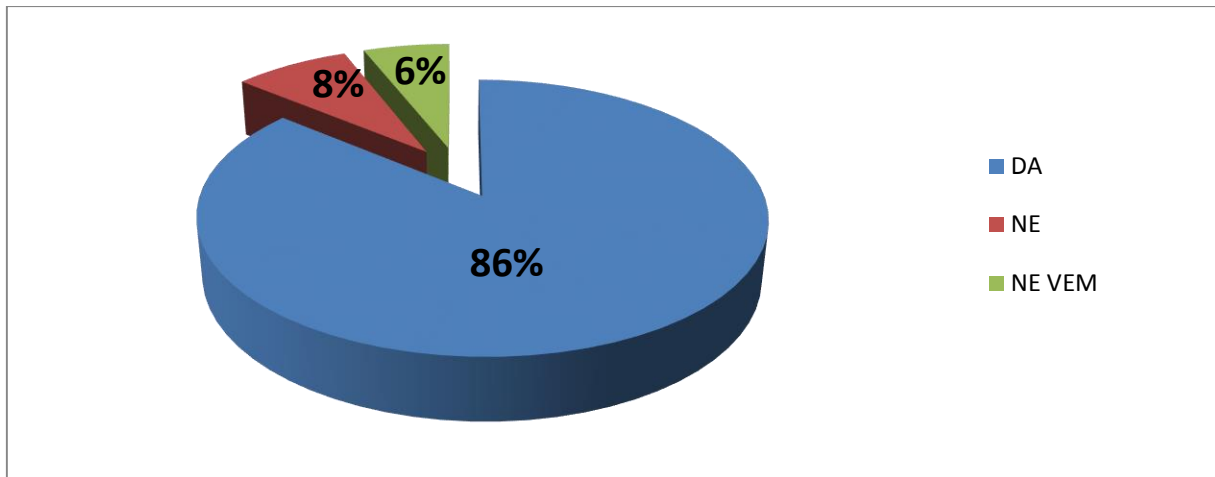

Graf 9: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se ne gibljejo zunaj

Psov, ki se ne gibljejo zunaj, je pričakovano manj kot tistih, ki se gibljejo zunaj. Zato naju je analiza rezultatov presenetila. Skoraj polovica teh psov (47%) je že bila poškodovana, 57% pa ne.

4. Ali je bil tvoj ljubljeneček cepljen proti kakšni bolezni?

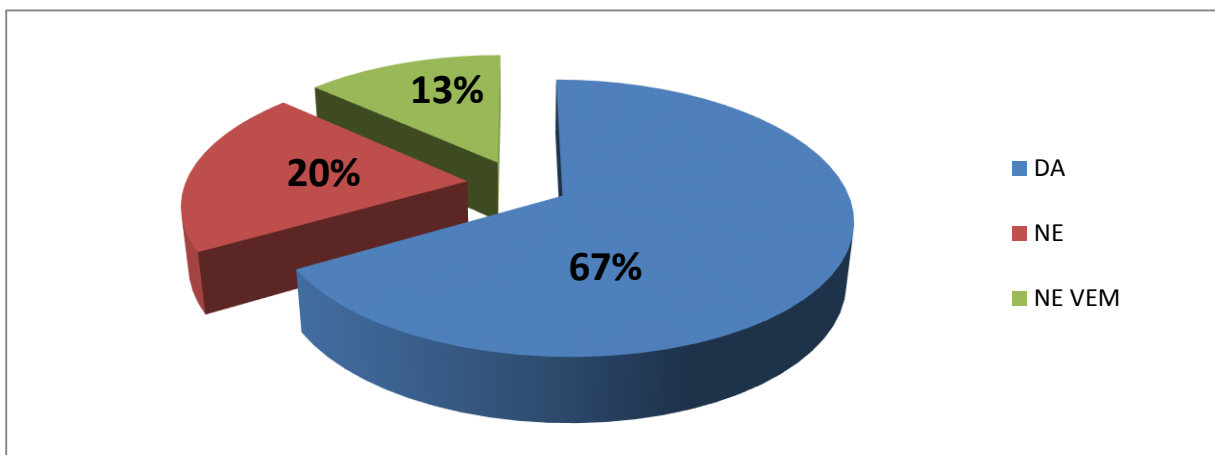
PSI

Graf 10: Cepljenje psov

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, koliko anketirancev je dalo svojega ljubljenečka cepiti proti kakšni bolezni. Odgovori so, glede na to, da je cepljenje zakonsko določeno, zelo pozitivni. Kar 86% anketiranih lastnikov psov je obkrožilo odgovor DA. Negativnih odgovorov je bilo zelo malo (8%), 6% anketirancev pa ni prepričanih ali je njihov pes cepljen ali ne.

MAČKE

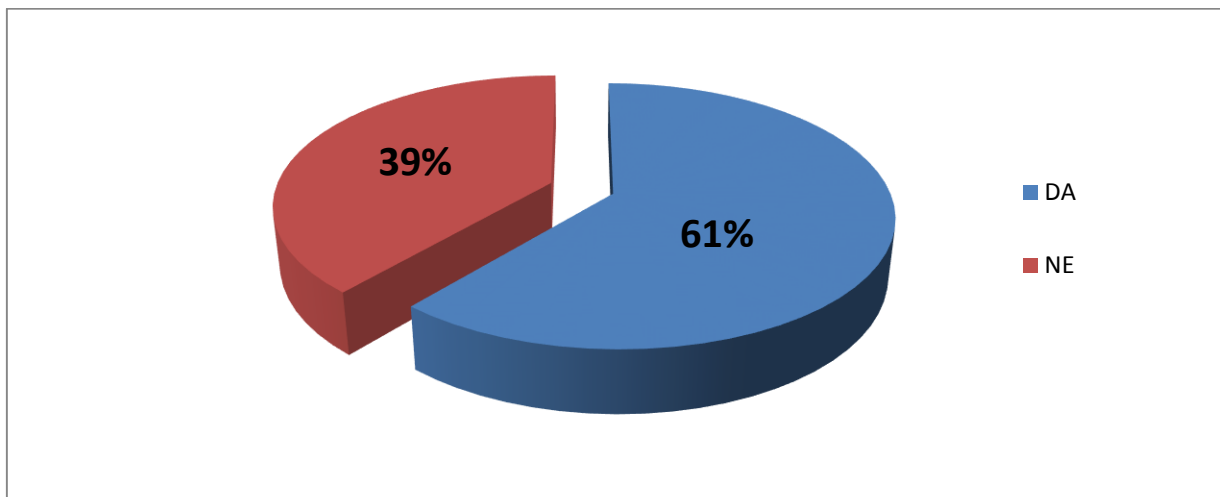
Graf 11: Cepljenje mačk

Rezultati so malo manj vzpodbudni pri mačkah. Ampak, glede na to, da pri mačkah nobeno cepljenje ni zakonsko določeno (razen, če mačka sodeluje na razstavah), so rezultati še kar pozitivni. Kar 67% mačk je cepljenih, 20% lastnikov jih ni dalo cepiti, 13% anketirancev pa ni prepričanih ali je njihova mačka cepljena ali ne.

5. Ali je tvoja žival bila bolna/poškodovana?

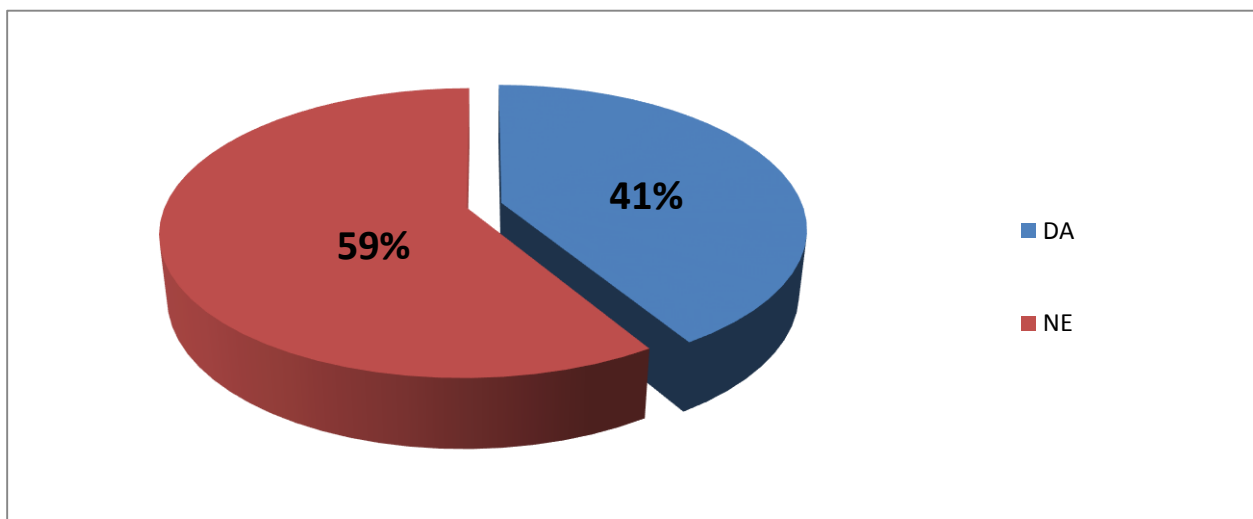
BOLNA

Graf 12: Bolne živali

Rezultati naju presenečajo, saj nisva pričakovali, da bo toliko anketirancev (61%) obkrožilo, da je njihov ljubljeneček že bil bolan. Da njihov ljubljeneček še ni bil bolan, pa je obkrožilo 39% anketirancev.

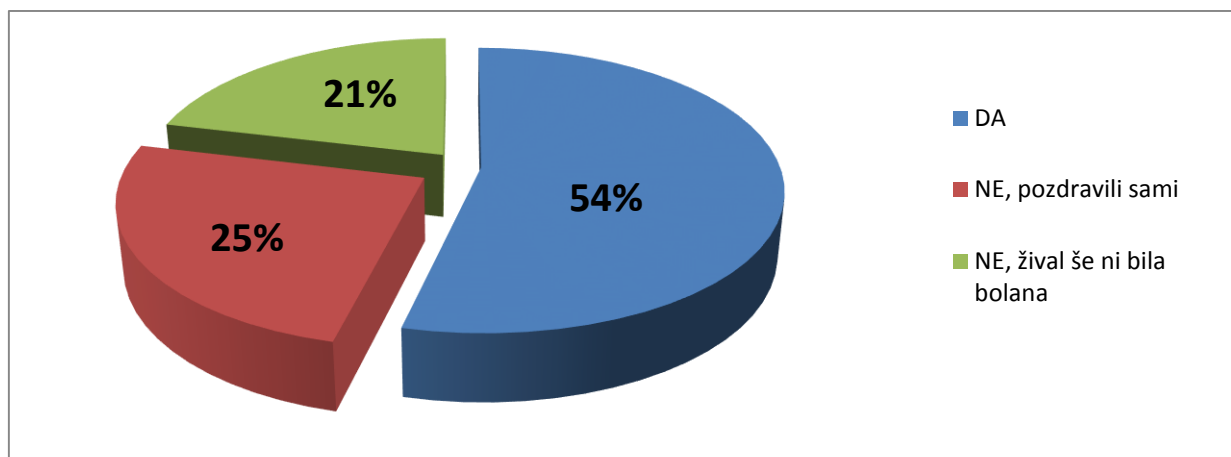
POŠKODOVANA

Graf 13: Poškodovane živali

Rezultati so glede na zgornji grafikon boljši, saj je manjši procent (59%) obkrožilo, da njihov pes oz. mačka še ni bil poškodovan, 41% anketiranih lastnikov ljubljencev je obkrožilo, da je njihov ljubljencek že bil poškodovan.

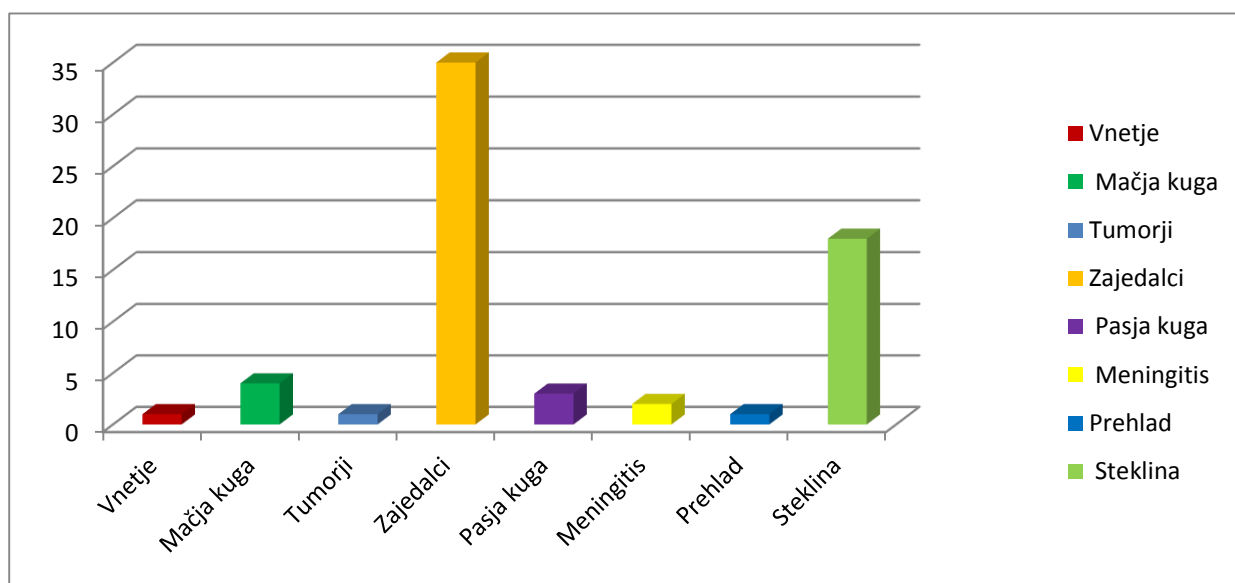
6. Ali ste že kdaj obiskali veterinarja?

Graf 14: Obiskovanje veterinarja

Rezultati kažejo, da je več kot polovica anketirancev (54%) že obiskalo veterinarja. Da še niso obiskali veterinarja, je obkrožilo 25% anketiranih lastnikov, saj so žival pozdravili sami. Te rezultate sva pričakovali, saj imajo psi ter mačke redne preglede in cepljenja, veliko ljudi pa poškodbo oz. bolezen pozdravijo sami. Najmanjši odstotek (21%) lastnikov žival še ni nikoli pripeljal živali k veterinarju, saj žival še ni bila bolna.

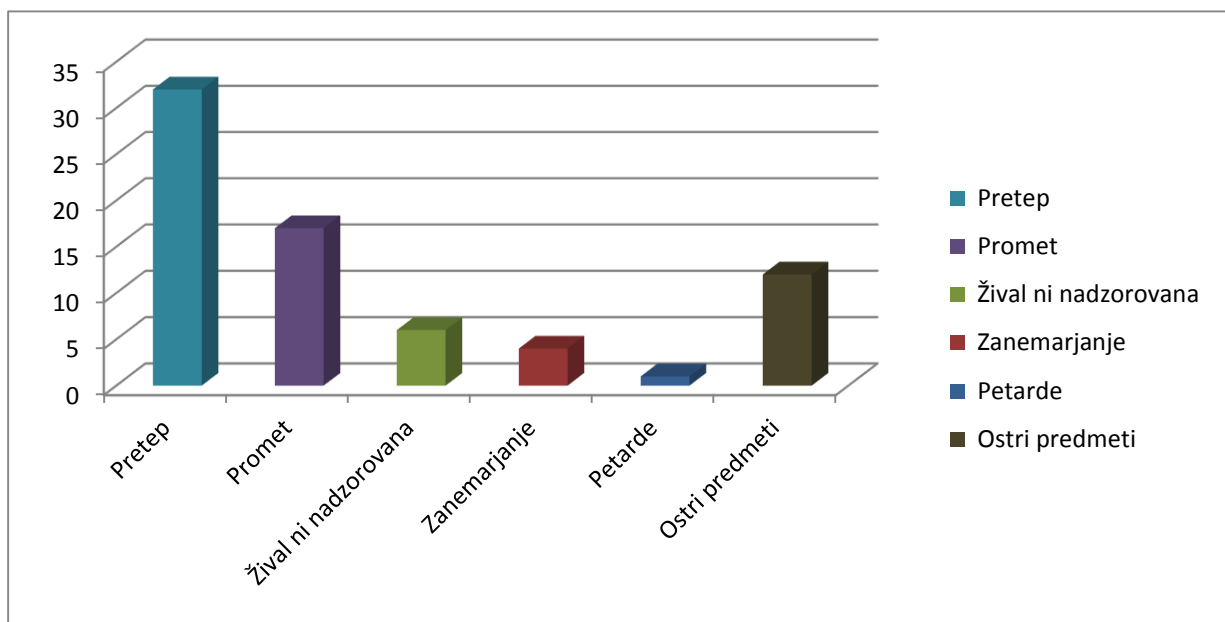
7. Ali poznaš kakšno bolezen mačk in psov?

Graf 15: Poznavanje bolezni

Učenci oz. anketiranci so največkrat zapisali (37,1%), da poznajo bolezni, ki jih povzročajo zajedalci. Kar 21,6% anketirancev je napisalo, da najbolj poznajo steklino. Anketiranci so v manjšem številu našli naslednje bolezni: mačja kuga (4,8%), pasja kuga (3,6%) in meningitis (2 anketiranca). Upava, da se bo v prihodnje rezultat spremenil, saj anketiranci najmanj poznajo vnetja, prehlade, tumorje in astme, ker so to pogosta obolenja. S to raziskovalno nalogo si želiva ljudem predstaviti najpogostejše bolezni mačk in psov.

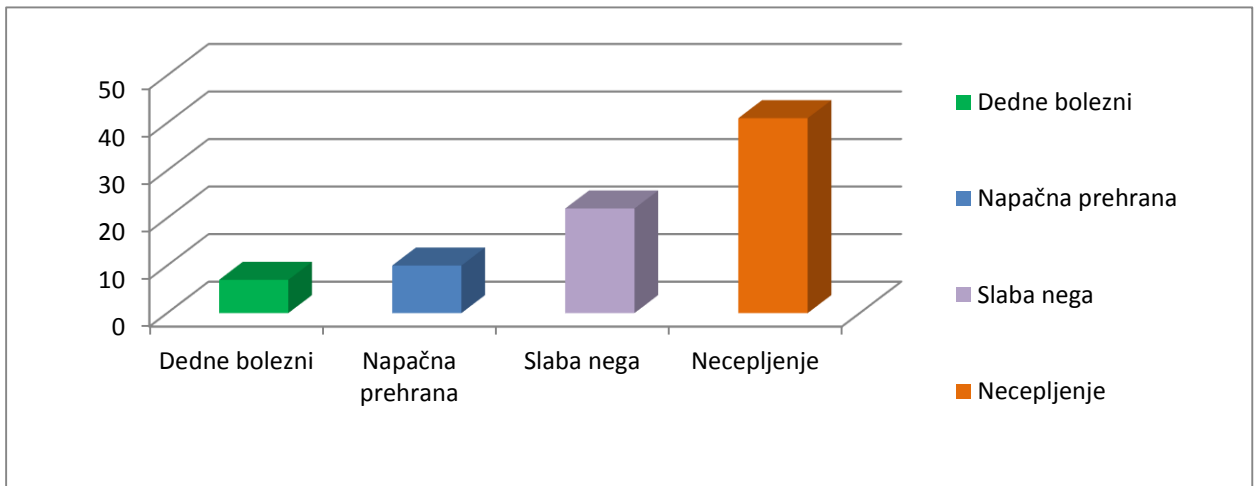
8. Kaj je po tvojem mnenju pogost razlog, da pride do poškodb mačk in psov?

Graf 16: Razlogi za poškodbe

Rezultati so pokazali, da sta najpogostejša razloga za poškodbe mačk in psov pretep (46,5%) in promet (24% anketirancev). Pod izrazom pretep učenci najverjetneje mislijo na ugrize, saj so ti največkrat posledica pretepa. Kar 16,5% anketirancev je obkrožilo, da je pogost razlog za poškodbe – poškodba na ostrem predmetu za poškodbe naših ljubljencev. Da je nenadzorovanje živali pogost razlog za poškodbe, meni 7,5% anketirancev.

9. Kaj je po tvojem mnenju najpogostejši razlog za obolenje?

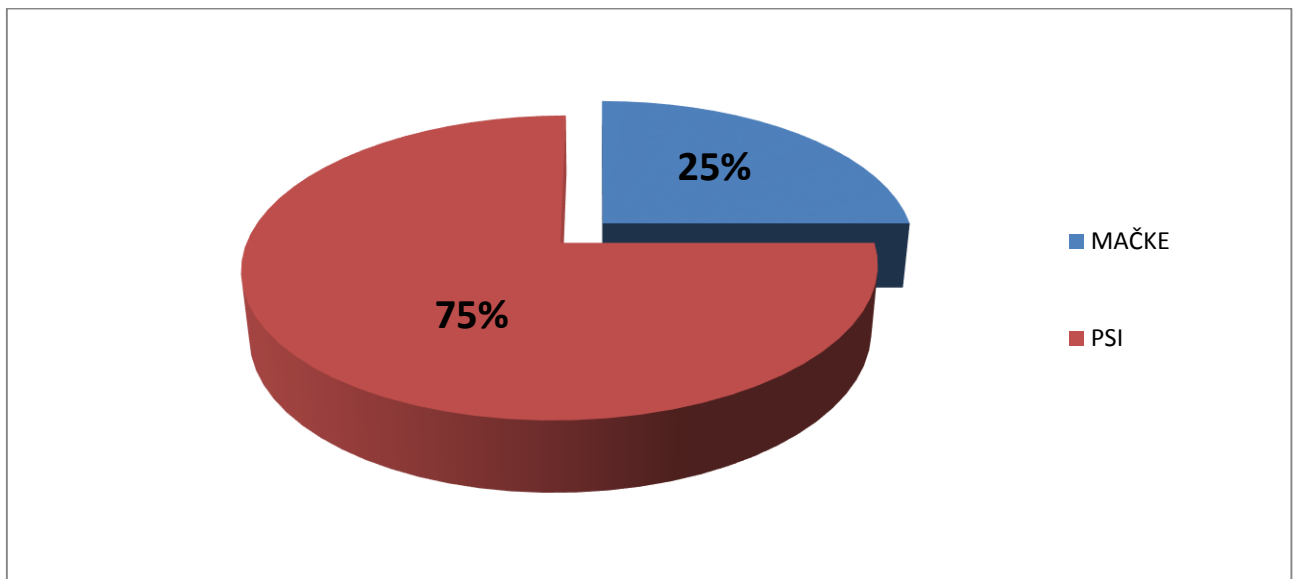

Graf 17: Razlogi za bolezni

Učenci oz. anketiranci so obkrožili, da so najpogostejši razlogi za obolenja, da živali niso cepljene, kar je obkrožilo 51,25% anketirancev. Kar 25% anketirancev je obkrožilo, da je najpogostejši razlog za obolenje slaba nega, saj moramo žival pravilno negovati (česanje, kopanje ...). Zaradi napačne prehrane velikokrat pride do alergij, to je navedlo 12,5% anketirancev. Dedne bolezni pa je obkrožilo 7,5% anketirancev, saj se prenašajo na potomce.

3.3. REZULTATI ANKETE 2 IN INTERPRETACIJA

1. Katerega ljubljjenčka ste pripeljali k veterinarju?

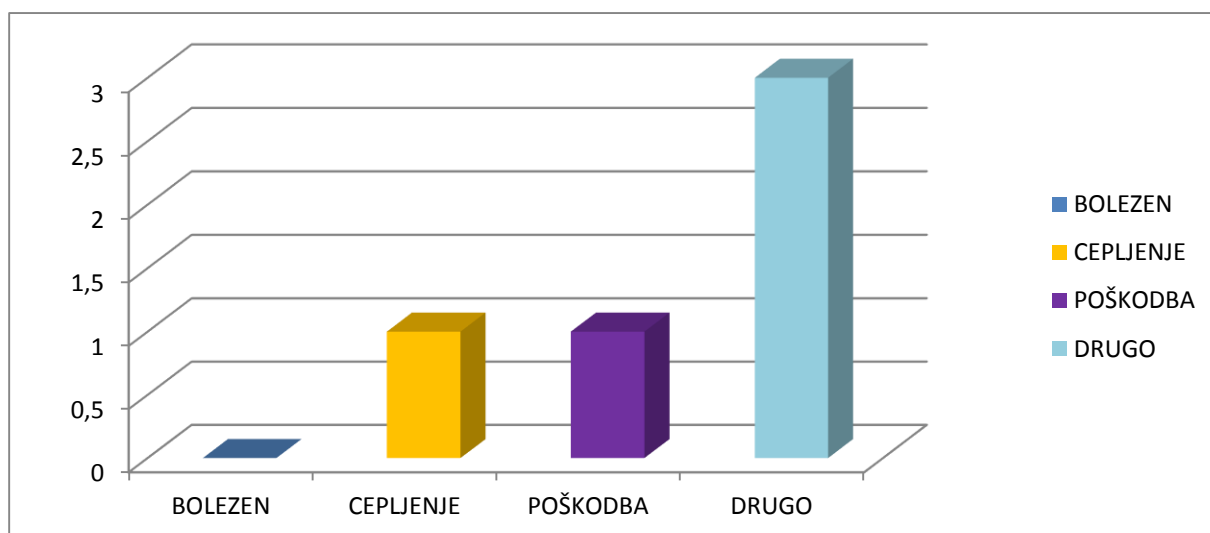

Graf 18: Psi in mačke pri veterinarju

Rezultati so pokazali, po najinem pričakovanju, da je precej več kot polovica (75%) lastnikov obiskalo veterinarja s psom. V veliko manjšem številu (25%), pa so obiskali veterinarja lastniki mačk.

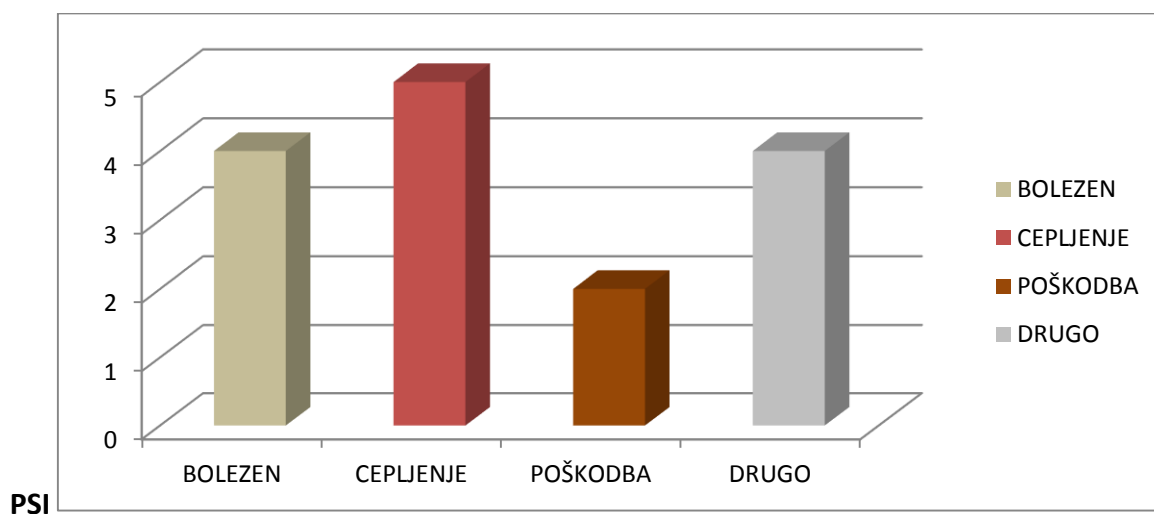
2. Zakaj ste pripeljali vašega ljubljénčka?

MAČKE

Graf 19: Razlogi za obisk lastnikov mačk pri veterinarju

Največje število (60%) oz. 3 lastniki mačk so prišli k veterinarju zaradi drugih razlogov, kot so npr. rutinski pregled, prehrana, vprašanja ... Kar 20% lastnikov, je obiskalo veterinarja zaradi cepljenja ali poškodbe. Pričakovali sva, da bo obisk veterinarja zaradi cepljenja večji oz. podoben, kot pri kategoriji drugo.

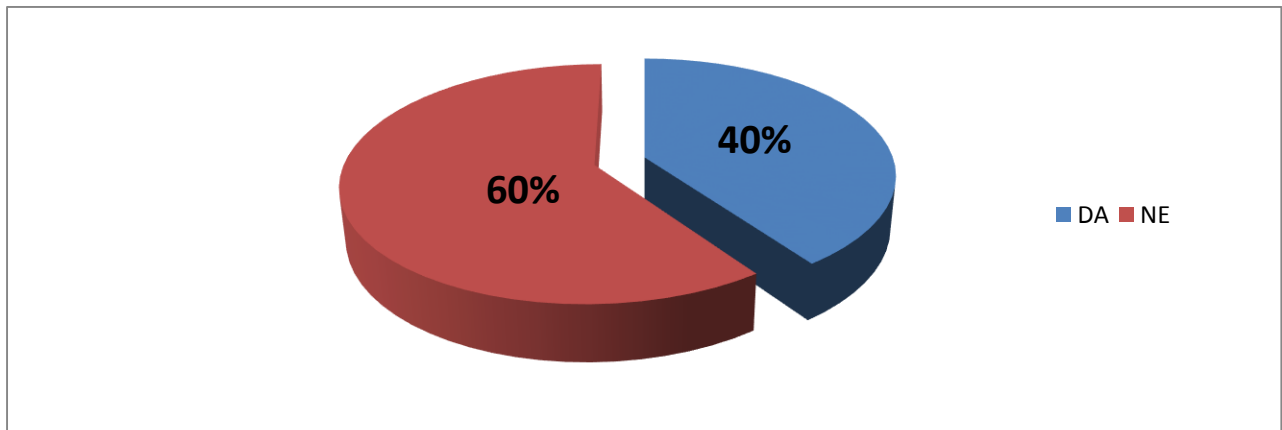

Graf 20: Razlogi za obisk lastnikov psov pri veterinarju

Ker veterinarja obišče več lastnikov s psi, so tudi rezultati bolj reprezentativni. Največ, kar 33,3% lastnikov, je psa pripeljalo zaradi cepljenja. V podobnem številu (26,6%) so lastniki obiskali veterinarja zaradi bolezni ali zaradi drugih razlogov (rutinski pregled, prehrana, vprašanja), kar naju ne preseneča preveč.

3. Ali se vaša žival giblje tudi izven hiše? Ali biva tudi na prostem?

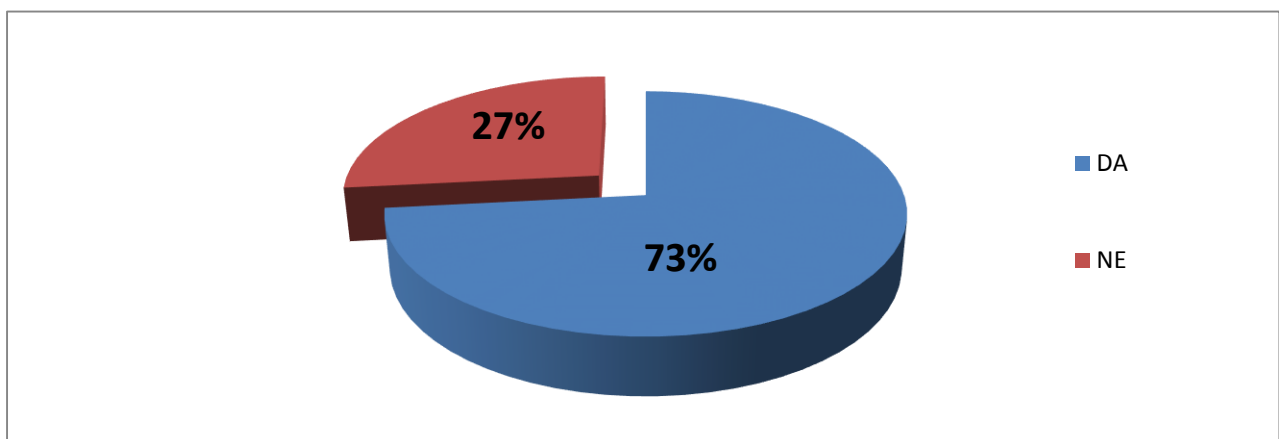
MAČKE

Graf 21: Ali se mačka giblje tudi izven hiše

V primerjavi z odgovori, ki sva jih pridobili v anketi 1, naju rezultati ne presenečajo. Malo več, kar 40% anketiranih lastnikov mačk, je obkrožilo, da njihova mačka biva tudi na prostem oz. se giblje izven hiše, 60% jih je obkrožilo, da njihova mačka biva izključno znotraj hiše.

PSI

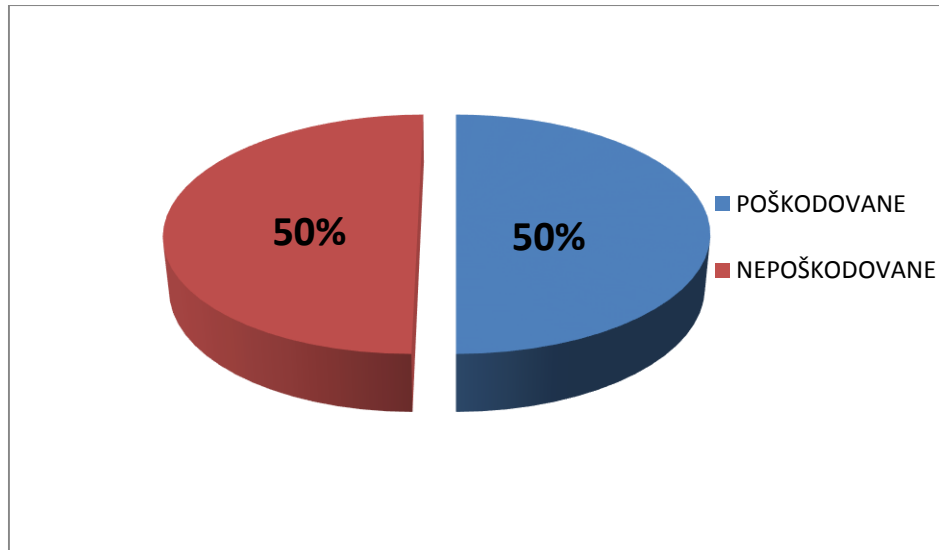

Graf 22: Ali se pes giblje tudi izven hiše

Rezultati so pričakovani. Lastniki psov se zavedajo, da psi potrebujejo več prostora, saj je kar 73% anketiranih lastnikov psov obkrožilo, da se njihov pes giba tudi na prostem. Manjše

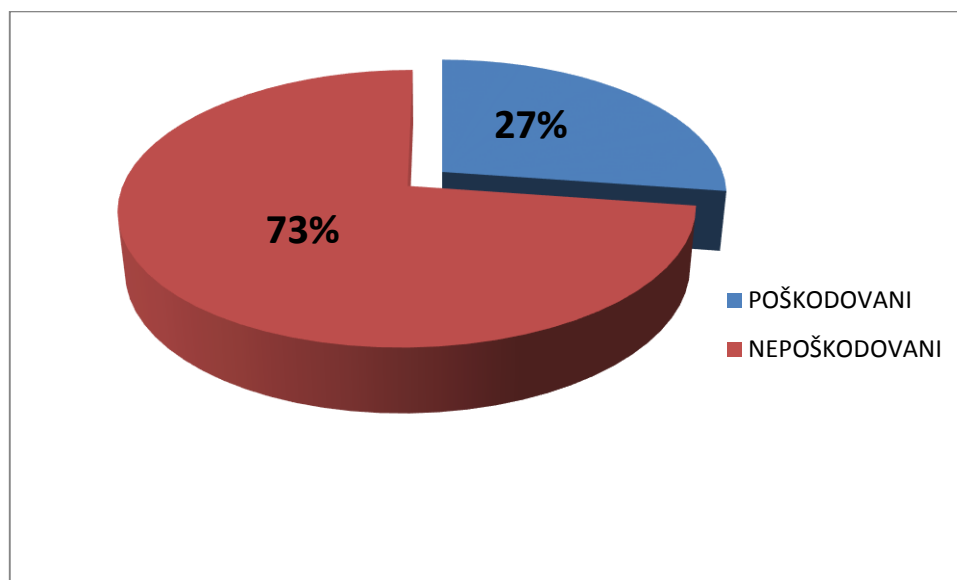
število anketirancev (27%) je obkrožilo, da njihov pes ne biva oziroma se ne giblje zunaj. To so večinoma lastniki manjših pasem.

MAČKE, KI SE GIBLJEJO TUDI ZUNAJ:

Graf 23: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se gibljejo tudi zunaj

PSI, KI SE GIBLJEJO TUDI ZUNAJ:

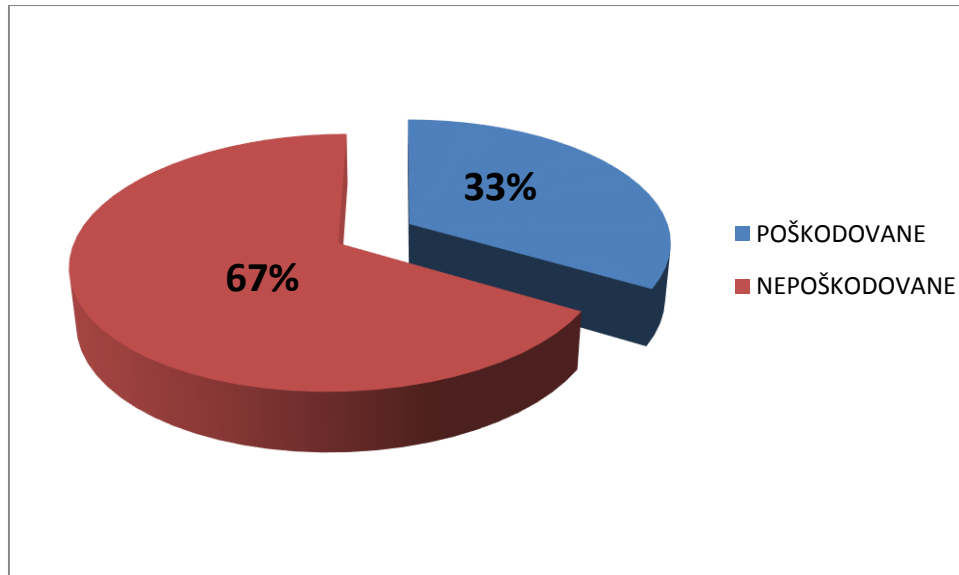

Graf 24: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se gibljejo tudi zunaj

Analiza rezultatov je pokazala, da je pri mačkah, ki se gibljejo zunaj, enako število poškodovanih in nepoškodovanih mačk. Pri psih smo ugotovili, da pes, ki se giblje tudi zunaj

ni velikokrat poškodovan (73%). Samo 27% anketirancev je obkrožilo, da se njihova žival giblje tudi zunaj in da je že bila poškodovana. Tega rezultata nisva pričakovali.

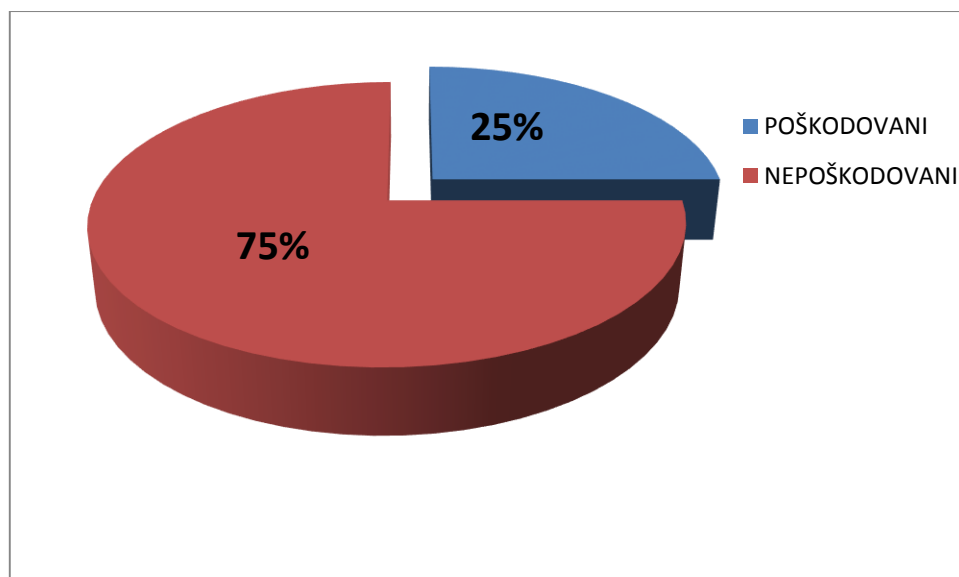
MAČKE, KI SE NE GIBLJEJO ZUNAJ:

Graf 25: Zgodovina poškodovanosti mačk, ki se ne gibljejo tudi zunaj

Analiza je pokazala, da so bile mačke, ki se ne gibljejo zunaj, malokrat poškodovane (33%). Ta rezultat naju ni presenetil.

PSI, KI SE NE GIBLJEJO ZUNAJ:

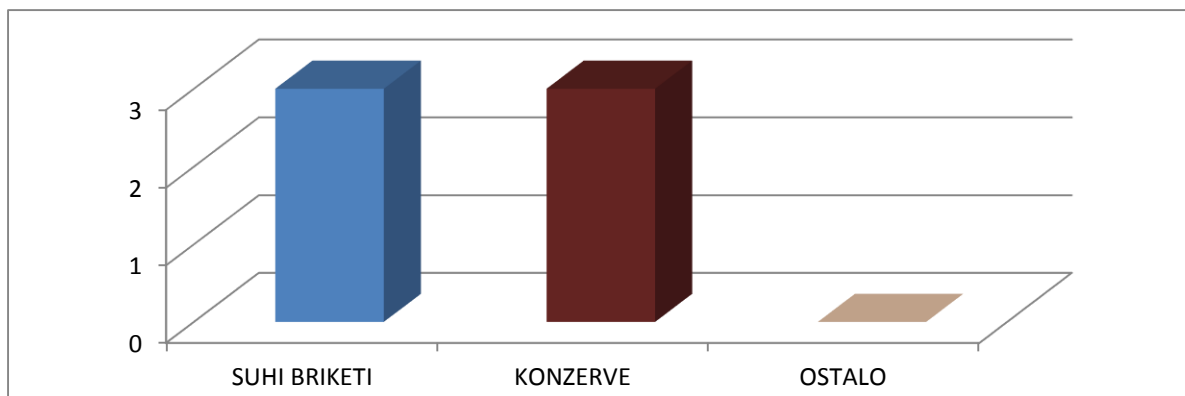
Graf 26: Zgodovina poškodovanosti psov, ki se ne gibljejo tudi zunaj

Analiza naju ni presenetila, saj je bilo poškodovanih samo 25% psov, ki se ne gibljejo zunaj. Takšen rezultat sva pričakovali, v anketi 1 pa naju je malo bolj presenetil.

4. Kako se vaš pes / vaša mačka prehranjuje?

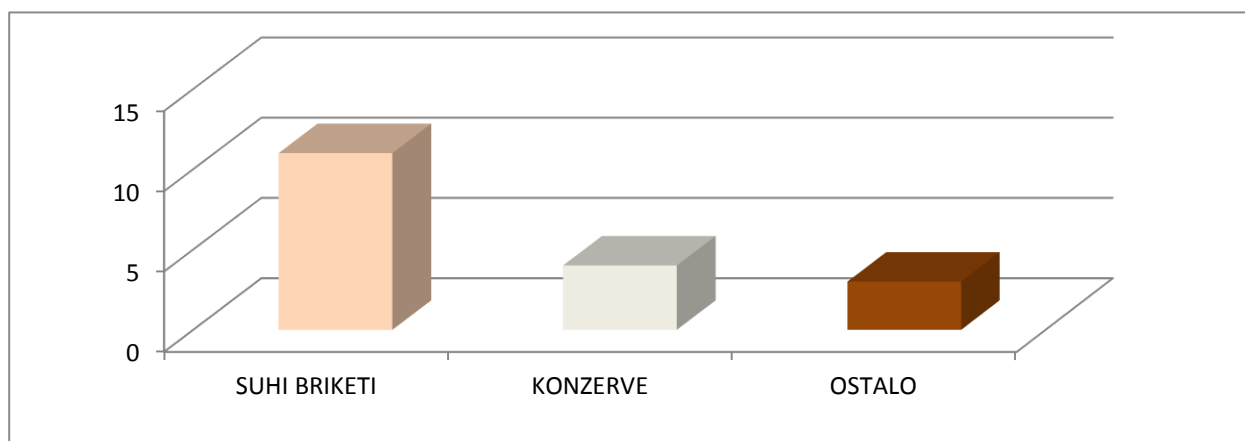
MAČKE

Graf 27: Prehrana mačk

Pri mačkah sva pričakovali podobne rezultate. Anketirani lastniki mačk so obkrožili kot odgovor le suhi briketi ali konzerve. Točno 50% lastnikov je obkrožilo, da se njihova mačka prehranjuje s suhimi briketi, 50%, da se njihova mačka prehranjuje s konzervirano hrano. Zanimivo, da nihče ni obkrožil možnosti ostalo.

PSI

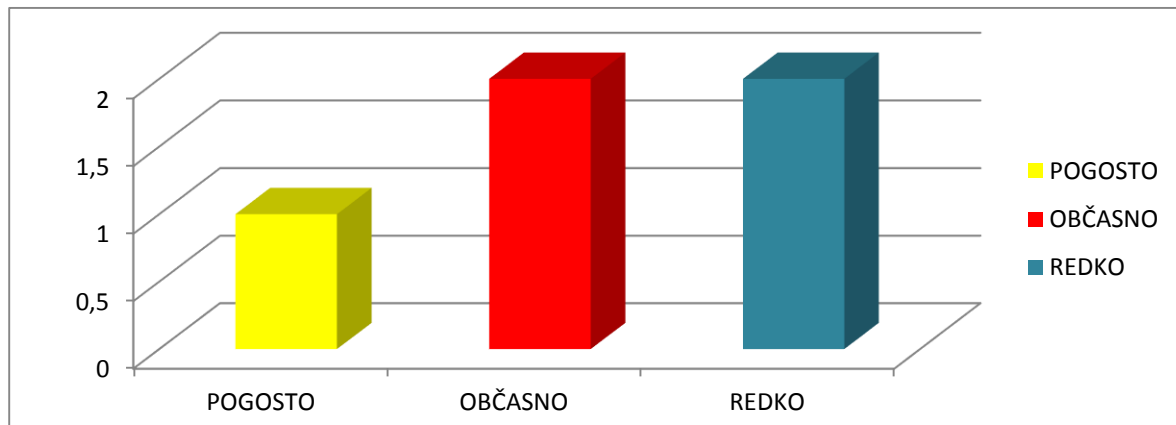
Graf 28: Prehrana psov

Pri psih nisva pričakovali takih odgovorov. Zelo malo lastnikov je izbralo odgovor, da se njihov pes prehranjuje s konzervami in ostalim. Pričakovali sva, da bo veliko manj lastnikov

izbralo odgovor suhi briketi. Kar 60,5% anketirancev je obkrožilo, da se njih pes prehranjuje s suhimi briketi, 22% lastnikov je obkrožilo, da se njihov ljubljeneček prehranjuje s konzervirano hrano in 16,5% anketirancev je obkrožilo ostalo.

5. Ali se vam zdi, da pogosto obiskujete veterinarja?

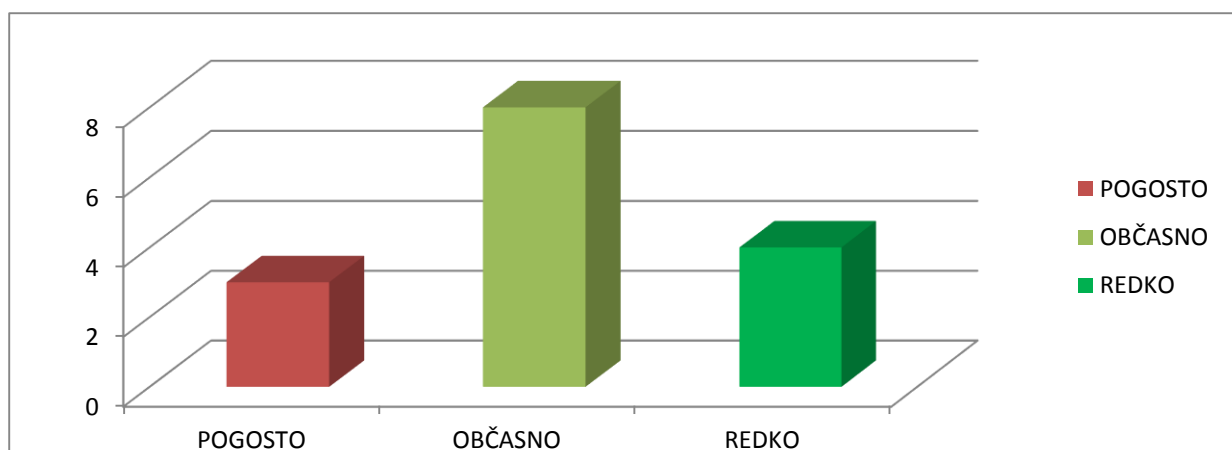
MAČKE

Graf 29: Pogostost obiskov (mačke)

Rezultati se nama ne zdijo preveč drugačni od najinih pričakovanj, saj so mačke manj pogosti obiskovalci veterinarja kot psi. Rezultati so pokazali, da je kar 20% anketiranih lastnikov mačk obkrožilo, da veterinarja obiskujejo pogosto, 40% jih je obkrožilo, da veterinarja obiskujejo občasno in 40% redko.

PSI

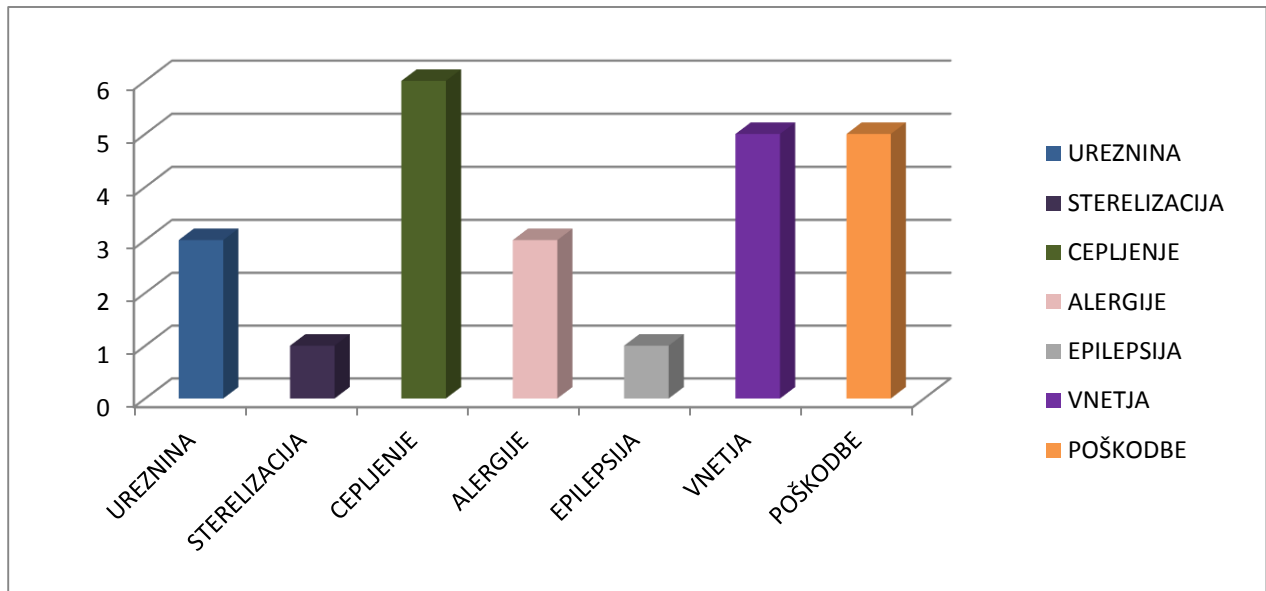

Graf 30: Pogostost obiskov (psi)

Glede na rezultate pri mačkah, se pri psih ne razlikujejo preveč, razen pri odgovoru občasno. V največjem številu (53,3%) so lastniki psov obkrožili, da veterinarja z njihovim ljubljenečkom

obiskujejo občasno, če sami živali ne morejo pozdraviti. Kar 26,7% anketirancev je obkrožilo, da veterinarja obiskujejo redko. V najmanjšem številu (20%), pa je odgovor lastnikov bil, da veterinarja obiskujejo pogosto.

6. Ste že kdaj prej obiskali veterinarja? (Katera bolezen/ poškodba/ cepljenje?)

Graf 31: Razlogi za obisk veterinarja v preteklosti

Rezultati so različni, a v največjem številu (25,2%) so veterinarja obiskali zaradi cepljenja, kar sva tudi sami predvideli. V najmanjšem številu (4,2%) so veterinarja že obiskali zaradi sterilizacije (kar sva pričakovali večkrat kot odgovor) in zaradi epilepsije. V velikem številu (21%) so veterinarja že obiskali tudi zaradi vnetja ali poškodbe, kar je zelo zanimivo. Lastniki ljubljencev (12,6%) pa so navedli odgovor ureznina in alergije.

3.4. RAZPRAVA

Rezultati najine raziskave naju niso preveč presenetili, saj nisva ovrgli veliko hipotez. Nad nekaterimi rezultati sva bili prijetno presenečeni, nekatere pa sva pričakovali. Z analizo pisnih virov, analizo anket in intervjuja sva prišli do naslednjih ugotovitev:

HIPOTEZE:

1. Največ bolezní povzročajo zajedalci (bolhavost, garje ...).

To hipotezo sva ovrgli. To je v intervjuju potrdil tudi veterinar, gospod Krajnik, ki je rekel, da največ bolezní povzročajo bakterije. Pri mačkah ledvične odpovedi, pri obojih pa bolezní ustne votline.

Zanimivo pa je, da so anketirani učenci v največjem številu obkrožili, da poznajo največ bolezní, katerih povzročitelji so zajedalci. Kot je vidno, je bilo najino razmišljanje drugačno.

2. Najpogostejše poškodbe so posledica ugrizov.

To hipotezo sva potrdili. Zelo veliko anketiranih lastnikov oz. učencev (30) je bilo v anketi mnenja, da je pretep, posledično ugriz, najpogostejši razlog za poškodbe. Veterinar je v intervjuju povedal, da se takšne vrste poškodb (ugrizi) dogajajo le v istih živalskih vrstah. Npr. pes ugrizne psa, mačka mačko. Če se zgodi, da pes ugrizne mačko, je to po navadi usodno in mačke ne uspejo pripeljati pravočasno do veterinarja.

3. Veterinarja pogosteje obiščejo lastniki s psi kot z mačkami, in sicer zaradi bolezní.

To hipotezo sva potrdili. V času najinega obiska Zvitorepke, ambulante za male živali, sva videli le lastnike s psi, lastnikov z mačkami pa v tem času ni bilo. Tudi v anketah smo ugotovili, da ima več učencev oz. lastnikov pse, več jih tudi obišče veterinarja. Tudi gospod Krajnik je v intervjuju to potrdil.

4. Živali, ki se gibljejo tudi na prostem, se poškodujejo pogosteje kot tiste, ki živijo izključno v hiši.

To hipotezo sva le delno potrdili. Najino mnenje je, da s pomočjo anket nisva dobili dovolj reprezentativnih rezultatov. Živali, ki se gibljejo oz. bivajo tudi na prostem, niso bile nujno pogosteje poškodovane, saj je pri mačkah, ki se gibljejo tudi na prostem, razmerje med poškodovanimi in nepoškodovanimi enako, pri psih pa je odstotek poškodovanih še nižji, in sicer 40% glede na anketo 1 in 27% na anketo 2, česar nisva pričakovali.

Pri mačkah, ki se ne gibljejo zunaj, sva prišli do pričakovanih rezultatov. Večina (64%) še ni bila poškodovana, pri psih pa je ta odstotek bolj presenetljiv, saj so rezultati ankete 1

pokazali, da je skoraj polovica (47%) teh psov že bila poškodovana. Rezultati ankete 2 pa kažejo, da 75% teh psov še ni bilo poškodovanih, kar potrjuje najino hipotezo.

5. Pogosteje zbolijo čistokrvne živali.

To hipotezo sva potrdili. To dokazuje pogovor oz. intervju z veterinarjem Rokom Krajnikom. V intervjuju lahko izvemo, da ambulantno večkrat obišejo čistokrvne živali, na to vplivajo tudi dedne bolezni, katerim so čistokrvne živali bolj podvržene. Katera pasma veterinarja največkrat obiše, je odvisno od trenutne mode. Gospod Krajnik pove, da so to pri psih trenutno manjše pasme, zato posledično te večkrat obišejo veterinarja. Najpogostejša pasma mačk, ki obiše veterinarja, pa je evropska domača mačka. To dokazujejo tudi ankete, ki sva jih izvedli na šoli.

6. Če je žival neozdravljivo bolna, se lastniki največkrat odločijo za evtanazijo.

To hipotezo je potrdil gospod Krajnik v intervjuju. Bili sva prijetno presenečeni, saj zakon narekuje, da če žival trpi, jo je potrebno uspavati oz. evtanazirati. Seveda pa se veliko lastnikov neozdravljivo bolnih živali odloči za evtanazijo, da njihov ljubljencek ne trpi.

7. Pogost razlog za obolenja je napačna prehrana.

To hipotezo sva potrdili. To še posebej drži pri psih, kar izvemo iz intervjuja, saj so trenutno ena najpogostejših bolezni pri psih preobčutljiva stanja oz. alergije. To so večinoma alergije na hrano in tudi na okoljske vplive. Gospod Krajnik nama je povedal, da hrana iz veleblagovnic ni dobra za naše ljubljence, kar je tudi sam preveril. Povedal je tudi, da vsaka hrana, ki je draga, ni nujno dobra za naše ljubljence. Pomembno pa je, da se lastniki zavedajo, da so psi vsejedi, čeprav bodo vedno raje izbrali meso, mačke pa so le mesojede, zato je temu potrebno prilagoditi prehrano.

8. Za zdravje živali sta najpomembnejši pravilna nega in prehrana.

To hipotezo sva potrdili. Že del te hipoteze sva potrdili pri zgornji hipotezi. Da pa je pomembna tudi nega, je povedal v intervjuju tudi veterinar. Zelo pazljivi pa moramo biti, da uporabljamo ustrezna negovalna sredstva. V teoretičnem delu naloge sva opisali znake, na katere moramo biti pozorni, ko sumimo, da je žival zbolela, se pravi na izpuščaje oz. znamenja, ki kažejo na alergijo nekega sredstva, kot je npr. šampon ...

4. ZAKLJUČEK

Psi in mačke so najboljši prijatelji človeka. Seveda pa tudi naši ljubljenci kdaj zbolijo ali se poškodujejo. Velikokrat za rešitev obiščemo veterinarja, ali pa bolezen oziroma poškodbo, če je mogoče, odpravimo sami. O svojem ljubljencu velikokrat ne vemo veliko, npr. o pasmi ljubljénka, dednih boleznih te pasme, o pravilni prehrani, negi ... Zato, sva se odločili, da pregledava literaturo, opraviva anketi in intervju, ter tako raziščeva oziroma ugotoviva, katere bolezni in poškodbe so najpogostejše pri mačkah in psih. Prav tako pa sva želeli raziskati, kako dobro učenci poznajo svoje ljubljénke, njihove probleme in kakšno je njihovo mnenje o skrbi za njih.

5. VIRI IN LITERATURA

5.1. Pisni viri

1. Domanjko Petrič, A., Prva pomoč za psa in nekatere bolezni pri psih, Ljubljana: Debora, 2014
2. Edney, A., Popolna nega in vzgoja mačke, Ljubljana: DZS, 1997
3. Fogle, B., Popolna nega in vzgoja psa, Ljubljana: DZS, 1997
4. Fogle, B., Vodnik za lastnike psov, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012
5. Grimm, H., Lauer, I., Mačke kako zanje pravilno skrbeti in jih razumeti, Maribor: Mettis bukvarna, 2009
6. Sabati Šuster, A., Praktični vodnik mačke, Tržič: Učila International, 2008
7. Schmidt-Röger, H 300 vprašanj o psih, Kranj: Narava, 2009

5.2. Spletni viri

1. Alergije pri psih (<http://www.klinikaloka.com/alergije-pri-psih.html>) 22. 2. 2016
2. Kronična ledvična odpoved pri mačkah (<http://www.prva-klinika.si/blog/2013/11/28/kronicna-ledvicna-odpoved-pri-mackah/>) 22. 2. 2016
3. Mačja levkoza (<http://www.dzzz.si/macja-levkoza.html>) 22. 2. 2016
4. Oskrba ran (<http://www.zvitorepka.si/ClanekOskrbaRan>) 22. 2. 2016

6. PRILOGI:

ANKETA 1: ANKETA O ZDRAVJU VAŠEGA PSA/MAČKE

Prosim, da si vzameš malo časa in izpolniš popolnoma anonimno anketo o zdravju tvojega psa in/ali mačke. Če odgovorov za nekatero vprašanje ne veš, pusti prazno. Anketo oz. rezultate ankete potrebujemo za raziskovalno nalogo, ki jo piševa učenci 8. razreda. Hvala za čas in pozornost!

1.) **Katero žival imaš?**

- PES: _____ (pasma)
- MAČKA: _____ (pasma)

2.) **Starost tvojega ljubljénčka/tvojih ljubljénčkov:** _____

3.) **Ali se tvoja žival giblje tudi izven hiše? Ali biva tudi na prostem?**

DA NE

4.) **Ali je bil tvoj ljubljénček cepljen proti kakšni bolezni?**

DA NE

5.) **Ali je bil tvoj ljubljénček že kdaj:**

POŠKODOVAN:

- DA (kratek opis: _____)
- NE

BOLAN:

- DA (kratek opis: _____)
- NE

6.) **Ali ste že kdaj obiskali veterinarja?**

- DA (razlog: _____)
- NE

7.) **Ali poznate kakšno bolezen mačk in psov? Naštej nekaj primerov!**

(npr. zajedalci, mačja kuga ...)

_____

Hvala za tvoj čas!

ANKETA 2: ANKETA O ZDRAVJU VAŠEGA PSA ALI MAČKE

Prosimo vas, da si vzamete malo časa in izpolnite anonimno anketo o zdravju vašega ljubljence. Obkrožite piko pred odgovorom, ki za vas drži. Rezultate potrebujemo za raziskovalno nalogo, ki jo opravlja učenki 8. a razreda IV. osnovne šole Celje. Z reševanjem te ankete se strinjate, da so podatki lahko uporabljeni v raziskovalni nalogi.

1.) Katerega ljubljence ste pripeljali k veterinarju?

- Mačka: _____ (pasma) Starost: _____
- Pes: _____ (pasma) Starost: _____

2.) Zakaj ste pripeljali vašega ljubljence?

- Bolezen: _____
- Poškodba: _____
- Cepljenje: _____
- Drugo: _____

3.) Ali se vaša žival giblje tudi izven hiše? Ali biva tudi na prostem?

DA

NE

4.) Kako se vaš pes / vaša mačka prehranjuje?

- Suhi briketi
- Konzerve
- Ostalo: _____

5.) Ali se vam zdi, da pogosto obiskujete veterinarja?

- Pogosto
- Občasno
- Redko

Hvala za Vaš čas!